

Anul XV NR. 24 (576) — 11 iunie 1966

Proletari din toate țările, uniți-vă!

flacăra

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

curier

Peste puțină vreme combinele vor împinzi lanurile. Paralel cu muncile de întreținere a culturilor, oamenii muncii din agricultură fac intense pregătiri pentru recoltarea cerealelor păioase. Unitățile agricole au la ora actuală, pe lângă experiența bogată, condiții materiale optime pentru ca recoltarea cerealelor păioase să fie făcută la termen. În acest an la dispoziția unităților agricole au fost puse noi tractoare, combine și alte mașini. În vara lui '66 mecnizatorii din S.M.T. vor lucra cu peste 24 000 de combine, 3 100 de piese mecanice și un număr sporit de remorci. Vara primului cincinal anunță o recoltă bogată. Ma-

horitatea stațiilor de mașini și tractoare au luat măsurile corespunzătoare pentru pregătirea utilajelor cerute de campania de vară. În această privință cel mai bine s-au pregătit mecnizatorii din regiunile Banat, București, Dobrogea și Galați. Practica anilor trecuți a dovedit din plin că soarta recoltei este determinată nu numai de condițiile pedoclimatice, ci și de felul în care este strinsă recolta. Iată de ce oamenii muncii din agricultură iau toate măsurile pe care le reclamă campania de vară. În felul acesta boabele de aur de pe lanurile țării vor fi adunate la timp și în bune condiții.

G. MUREȘAN

construim

Se construiește masiv în toate orașele țării...

Galați. După Țiglina I și II, cele două mari cartiere noi ale orașului, au început lucrările la Țiglina III. Viitorul ansamblu va avea, atunci când va fi terminat, 7 000 de apartamente. Primele 500 dintre acestea vor fi date în folosință până la sfârșitul anului în curs.

Bacău. „Cornișă Bistriței” este numele noului cartier care se conturează. Au apărut primele 10 blocuri din cele 34 care vor fi ridicate în prima fază. La terminarea lucrărilor, cartierul va avea 4 000 apartamente.

Satu-Mare. Sint în curs de finisare primele blocuri dintr-un viitor cartier ce se va ridica pe malul stâng al Someșului. Alte câteva blocuri au fost atacate de curând. Cartierul va însuma la încheierea lucrărilor peste 5 000 apartamente.

Brașov. La ieșire din gară, călătorului sosit în oraș i

se oferă panorama celui mai nou și mai frumos cartier. Proiectanții au avut grijă ca noile construcții să lase vederea liberă spre Timpa și spre masivele Piatra Mare și Cristianul Mare. Aproximativ jumătate din cele 3 500 de apartamente vor fi date în folosință până la sfârșitul anului.

Baia-Mare. Cartierul Săsar va avea la sfârșitul lucrărilor 5 500 apartamente. Prima etapă (aproximativ 2 000 apartamente) a fost încheiată. Recent au început lucrările pentru cea de-a doua etapă: 71 blocuri cu 5 până la 11 nivele, însumând 3 150 apartamente.

Ploiești. A fost pusă la dispoziția constructorilor documentația pentru microraioul Ploiești-Vest. Se vor ridica construcții cu 4 până la 15 etaje. În prima etapă (1968) vor fi construite aci circa 5 700 apartamente. Microraioul va primi energie termică de la Termocentrala Brazi.

teatrul pădurarilor

La Nehoiu, cunoscutul centru forestier din inima Munților Buzăului, se joacă teatrul de aproape douăzeci și unu de ani. Entuziaștii membri ai ansamblului artistic de amatori „Țapina”, de pe lângă clubul întreprinderii forestiere din localitate, și-au început activitatea în vara anului 1945, când o mână de oameni — muncitori, țărani, funcționari — au prezentat primul spectacol cu cunoscuta piesă de teatru a lui I. L. Caragiale „O noapte furtunoasă”. De atunci, ansamblul țăpănarilor nehoieni, condus cu dragoste și pasiune de instructorul artistic Nicolae Pascu, a jucat spectacole cu piesele „Mișcarea turbată” și „Bulevardul im-

păcării” de Aurel Baranga, „Cumpăna” de Lucia Demetrius, „Tragedia optimistă” de Vsevolod Vișnevski, „Fericirea furată” de Ivan Franko, „Fiicele” de Sidonia Drăgușanu — ca să nu enumerăm decât numai câteva din cele peste 45 de piese și dramatizări, într-unul sau mai multe acte, concretizate în aproape 250 de spectacole.

Zilele acestea, țăpănarii nehoieni au prezentat în premieră un nou spectacol cu piesa în trei acte „Pădurea fără copaci” de Valentin Munteanu, crîmpei din viața muncitorilor forestieri.

George BĂICULESCU

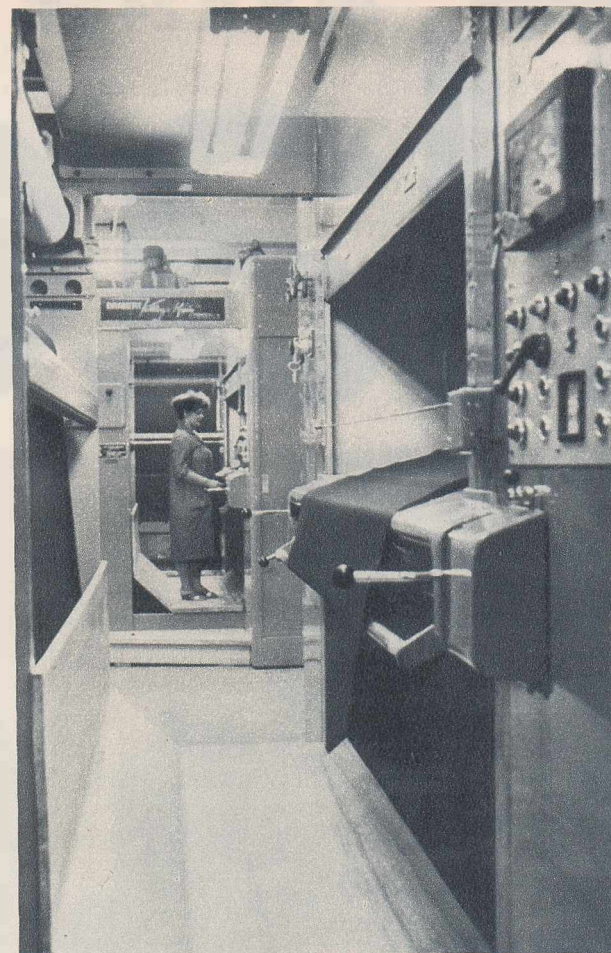
portul popular în expoziție

Pe lângă Muzeul regional Brașov se va deschide în curând o secție de etnografie care va avea ca obiectiv principal prezentarea portului popular românesc din cele mai vechi timpuri pînă azi. În acest scop muzeul a achiziționat pînă acum peste 3 000 de costume. Multe din ele au fost purtate de către vecii locuitori din Scheii Bra-

șovului, de către cei din satele din Țara Birsei, de pe valea Tirnavelor, de la Poiana, Săliște, Avrig sau Rășinari.

Înainte de deschiderea secției de etnografie o parte din costume vor fi prezentate publicului în cadrul unei expoziții ce se va deschide în sala „Arta” din centrul Brașovului.

F. B.

zestre fabric

La I.I.S. „Libertatea”-Sibiu au fost date în funcțiune, cu trei luni înainte de termen, un număr de 80 războaie automate pentru țesături de lână, mărindu-se astfel capacitatea actuală de producție a întreprinderii cu încă 1 900 000 mp țesături de lână pe an.

Noile războaie se caracterizează printr-o mare viteză de lucru, turajia crescînd pe minut de la 86 la 136. Ele sint prevăzute cu dispozitive automate de oprire a suveicii în cazul rușierii firului de bătătură; schimbarea suveicii se face automat cu ajutorul unei celule fotoelectrice.

Sectorul de finisaj al întreprinderii a fost de asemenea dotat cu noi utilaje, care gură un înalt nivel calitatofelor fabricate. Cele două mașini de tuns prevăzute un număr sporit de cuțite licoideale permit reducerea mărului de pasaje, mărind astfel viteza de lucru cu 10. Noile mașini de decatat, care fixează stabilitatea țesăturii la călcat și intemperii, remarcă printr-o mare ductivitate și posibilitatea glării temperaturii și a dur de decatare.

Ing. Marlan CUCU

stupărit pastor

Salcîmul, arbore foarte răspîndit în țara noastră, ocupă în cîmpia din sudul Olteniei suprafețe întinse. Plantațiile noi însumează peste 30 000 ha. În zona Bechet-Dăbuleni s-a creat o adevărată pădure de salcîmi, cu suprafața de peste 8 000 ha.

Aici își dau întîlnire, în fiecare primăvară, apicultorii din întreaga țară și, o dată cu ei, numeroase „populații apicole” care valorifică din belșug flora meliferă, foarte bogată, a salcîmului. Recent a avut loc în pădurea Bechet-Dăbuleni o consfătuire a apicultorilor, la care au participat peste 400 de specialiști. Tema consfătuirii a constituit-o organizarea stupăritului pastoral la mari distanțe.

Cu acest prilej au fost evidențiate avantajele economice ale acestei metode. Media cuțesului realizat în acest an în pădurea Dăbuleni a sporit Gospodăria de stat Piscui Sădovei, care posedă 2 600 de

stupi, a obținut o recoltă perioară acestei medii. Asemeni Gospodăria de Sînnicolou, regiunea Muș Autonomă Maghiară, al căreia efectiv apicol transportat regiunea Oltenia a crescut ultimii ani cu câteva sute stupi și a cărei recoltă anuală obținută numai de la florile de salcîm, este de 25 pentru fiecare familie de bine.

Dacă în 1962 numărul stupilor transportați în pădurea de salcîm din Oltenia de către apicultorii din regiunea Muș Autonomă Maghiară de aproape 1 500, în măravă anului 1966 s-au transportat peste 9 000 stupi. Consfătuirea evidențiază avantajele tipului de stup R.A. 1001 în ceea ce privește stupăritul pastoral. Într-un alt exemplu, volumul relativ dus al acestuia permite derea cheltuielilor de transport de aproape două ori față de alte tipuri de stupi (orizontali, multietajați etc.).

coperta noastră

Artă sau meșteșug?
Și una, și alta!

Tinerii muncitori ai Fabricii de Instrumente Musicale din cadrul Combinatului de Industrializare a Lemnului din Reghin și-au însușit priceperea și experiența bătrînilor meșteri lutieri ai fabricii.

În fotografia noastră: tînăra muncitoare Luiza Maria Barabaș, lucrînd la finisarea unor violi.

Fotografie de Sorin DAN

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scintelii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 83. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintelii”.

15 000 de fluturi sub sticlă

Cine-l vizitează acasă pe ehnicianul Frederic König de a uzinele „Tehnometal” din Ișișoara are la un moment dat impresia că a nimerit într-un adevărat muzeu entomologic. Aici, în insectare așanjate într-o ordine strict științifică, află o colecție de luturi unică în felul ei. Cele 5 000 de exemplare împreționează nu numai prin gama argă a culorilor și nuanțelor e rară frumusețe, ci și prin iografia — ca să zicem așa — fiecărei insecte în parte, espre care Frederic König ste în măsură să-ți povesească lucruri deosebit de inresante. La cunoașterea nora din specii — Pararge otelana, Lemonia balcanica etc. — Francisc König și-a dat in plin contribuția făcând udii și cercetări de ani de le. În semn de omagiu penu munca depusă pe acest tām, unii fluturi — aflați și colecția lui — îi poartă iar numele: E. M. Königela H. L. König — iar alții a fost botezați de el; așa

este subspecia E. Runcenis, denumită de cercetătorul timișorean după localitatea Runcu, din Banat, unde a și descoperit-o.

Cercetătorul nostru și-a creat legături interesante cu celebre muzee din lume — British Museum, muzeele de științe naturale din Paris, Budapesta, Praga, Zagreb, Frankfurt pe Main, Rabat (Maroc), Pekin, Vladivostok etc. — cu care face schimburi de fluturi și de informații științifice. Dornic să pună o bază științifică cercetărilor sale pasionante, Francisc König a absolvit, paralel cu munca în producție, Facultatea de științe naturale a Universității din București.

La ora actuală, fiind membru al Societății de științe naturale și geografie din România, colaborează la editarea capitolului despre lepidopterele din țara noastră, din lucrarea de mari proporții „Fauna Republicii Socialiste România”.

Virgil LAZĂR

cu avionul și elicopterul

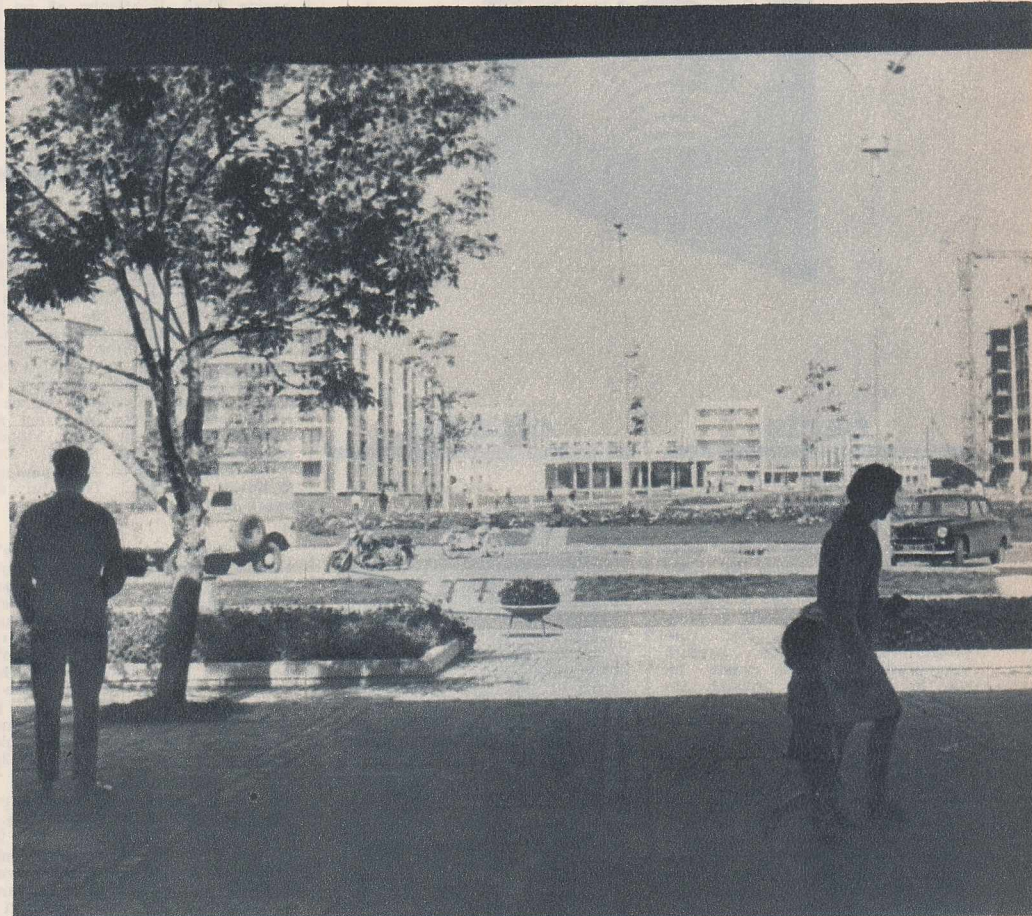
Termenul „aviație utilitară” intrat definitiv în vorbirea rentă, sectoarele de activitate în care aviația vine înrijinul producției industriale agricole fiind din an în an mai numeroase. Despre această activitate am purtat convorbire cu tov. ing. Simon Evi, director al Întreprinderii de aviație utilitară. — Desigur că sectoarele în care venim să dăm o mână ajutor cu avioanele și elicopterele întreprinderii noastre sînt din ce în ce mai numeroase și mai variate prin scopul lor. Dar ponderea cea mai mare în activitatea noastră o are sectorul agricol. În primul rînd e vorba de testările din avion a subștelor chimice menite a contribui la fertilizarea solului și la combaterea dăunăților (e cuprins aici și pliiul chimic); de asemenea avioanele utilitare sînt folosite în zootehnie pentru transportul materialelor biologice necesare însămînțărilor artificiale. În sfîrșit, cea mai rețată sarcină a întreprinderii noastre în domeniul agricol este — una care a început să aibă caracter experimental în această campanie — este separea orezului din avion. — Dar în alte domenii? — Cu avioanele noastre se execută patrulări deasupra pădurilor forestiere pentru stabilirea eventualelor incendii și localizarea lor. — Pe asemeni, se execută im-

prăștieri de substanțe antitidăunătoare deasupra pădurilor. Avioanele utilitare fac prestații și pentru defolierea stufului. Executăm în același timp un volum mare de transporturi de materiale în regiunile greu accesibile, folosind în acest scop elicopterele. În Delta Dunării, ca și în munți, în zone în care accesul vehiculelor este dificil sau chiar imposibil — la lucrările de prospecțiuni geologice, la cele de montare a liniilor de înaltă tensiune ș.a. — se transportă materiale cu ajutorul elicopterelor noastre.

— Cit de mare este volumul prestațiilor de servicii executate de întreprinderea dv.?

— Numai în 1965 avioanele noastre au efectuat peste 18 000 ore de zbor. Ca să înțelegi mai bine ce reprezintă acest număr, voi preciza că peste 500 000 hectare terenuri agricole și forestiere au primit pe calea aerului 52 milioane kg substanțe chimice. În îndeplinirea sarcinilor trasate de Congresul al IX-lea al P.C.R. intră și extinderea pe mai departe a acestei activități. Anul acesta va trebui să atingem 21 000 ore de zbor și să contribuim la chimizarea agriculturii prin tratarea cu îngrășăminte și antitidăunători a peste 600 000 ha teren.

A. ANGHELESCU

În noul cartier gălățean, Tiglna.
Fotografie de S. STEINER

străvechea vatră

Lucrările de nivelare ce se efectuează acum în cartierul Grozăvești, pe locul unde se va înălța viitorul complex al Institutului politehnic, au prilejuit arheologilor descoperirea unor interesante vestigii ale trecutului. În primul rînd este vorba de scoaterea la lumină a vetrei satului Grozăvești — cea mai veche așezare sătească atestată în documentele privind teritoriul de azi al orașului București. S-au găsit urme de locuințe, cuptoare de pămînt, gropi în care se păstrau cerealele și un cimitir, toate — după cum ne informează arheologul Pa-

nait Panait de la Muzeul de istorie a orașului București — de la sfîrșitul secolului al XIV-lea și începutul secolului al XV-lea.

Săpăturile ce au urmat au dovedit că aici a existat viață omenească și mai înainte și anume între secolele X și XI — perioada de definitivare a formării limbii și poporului român. Tot în Grozăvești, arheologii au mai descoperit și alte urme de viață omenească, de data aceasta foarte vechi, din epoca bronzului.

B. B.

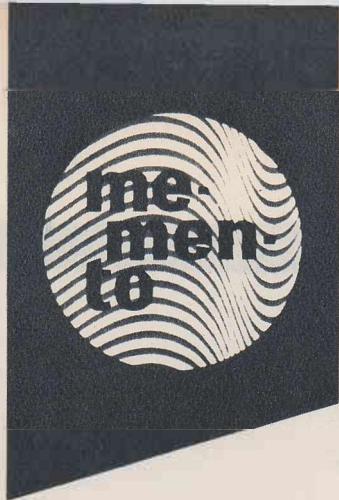
noutăți la leșul ursului

Leșul Ursului, noua exploatare minieră de pe malul Bistriței de la a cărei intrare în funcțiune se va împlini peste cîțva timp un an, înregistrează noi succese în producție. Stația de preparare de pe versantul nordic al Muntelui Aluniș, prin care trece tunelul cel mai lung din țară (6 175 m) a produs de la 1 ianuarie pînă în prezent mai mult de 5 000 tone de pirită peste prevederile planului. Operațiile de extracție și concentrare a minereului în exploatarea de la Leșul Ursului se desfășoară în cadrul unei tehnologii de lucru avansate, lucrările grele din subteran

fiind în întregime mecanizate. Pentru încărcarea și transportul minereului sînt folosite eleveatoare și mașini speciale, cu cupe, produse de uzinele noastre de utilaj minier. În acest tînăr bazin minier al țării are loc în prezent și modernizarea exploatării de barită, mineral cu multiple întrebuințări în industria extractivă, petrolieră, farmaceutică etc. Modernizarea lucrărilor în acest sector este în plină desfășurare, urmînd ca pînă la sfîrșitul anului lucrările să fie complet încheiate.

R. P.

carte

■ **Istoricul C. C. Giurescu** a publicat de curind la Editura științifică o cuprinzătoare carte despre **Viața și opera lui Cuza Vodă**. Bazată pe o documentație impresionantă, pe o cunoaștere amănunțită a epocii și omului, scrisă sobru și clar, construită cu pricepere, această monografie vine să umple un gol în istoriografia noastră, înlesnind totodată mai buna cunoaștere a celui ce a fost Alexandru Ioan Cuza.

■ O altă carte, vizind tot istoria, dar și un cimp de probleme mult mai larg, este cea a lui **Titu Georgescu**, intitulată **Nicolae Iorga împotriva hitlerismului și apărută tot la Editura științifică**. Cu o remarcabilă prefață a prof. univ. M. Berza, unul din oamenii apropiați ai marelui istoric, scrierea vine să lumineze încă o fațetă a multilateralei figuri a lui N. Iorga.

■ **Celebrele Caractere** ale lui **La Bruyere** au apărut de curind în două volume la Editura pentru literatură în colecția „Biblioteca pentru toți”. Traducerea (în afară de **Teofrast**, transpus în românește de **Maria Marinescu-Himiu**) aparține, ca și notele, indicii și tabelul cronologic, lui **Aurel Tita**. Prefața profesorului **N. N. Condeescu** ajută la înțelegerea sensului și valorii acestei excepționale cărți.

■ **Nicolae Teică și Ion Acsan** transpun în limba noastră piesele **Bunucul și Medeea** de **Terențiu și respectiv Seneca**, contribuind astfel la cunoașterea mai largă (volumul, cu prefață, tabel cronologic și note de **Eugen Cizek**, a apărut în „Biblioteca pentru toți”) a teatrului antic. Cursivă, plastică și elegantă, traducerea celor doi autori antici constituie o realizare meritorie.

■ De notat și apariția în românește a unor scrieri ce se vor citi totdeauna cu interes, mai ales de către tineri, dar nu numai de către ei: **Omul invizibil și Primii oameni în lună** de **H. G. Wells**. Traducerea poartă semnătura lui **Mihu Dragomir și C. Vonghizas**.

■ Consistente și bogate sugestii asupra artei interpretative a actorului aduce criticul de teatru **Valentin Silvestru** în cartea sa, **Personajul în teatru**, recent apărută la Editura Meridiane. Relevăm de asemenea, în afară de clara exprimare a afirmațiilor, multiplele și instructivele incursiuni în istoricul domeniului abordat, precum și stringența logică a demonstrațiilor.

■ **Insuflețite versuri** închinare partidului, patriei, „acestui binecuvântat pământ românesc” — cum spune poetul — înmănușează **Eugen Frunză în Sărutul pământului** (Ed. Militară). Autenticitatea sentimentelor lipsește poemele de retoric, iar versul fluid ne dă prilejul întâlnirii cu imagini organice și frumoase.

cinema

Michèle Mercier

■ **Coliba unchiului Tom** (coproducție R. F. Germană-Italia-R.S.F. Iugoslavia. Regia: **Geza Radvanyi**). Vestita carte a scriitoarei **Harriet Beecher Stowe** este adusă pe ecran cu tot valul ei de duioșie (ce place în special adolescenților), lirism și naivitate care năpădește totul, inclusiv încercarea de a se face auzit și un glas anemic, revoltat de soarta negrilor. Actorii ne sînt cunoscuți: **John Kitzmiller** (fiul căpitanului Blood), **O. W. Fischer** (Tatăl meu, actorul), **Mylene Demongeot** (Vrăjitoarele din Salem), **Eleonora Rossi-Drago** (Incurcătură blestemată).

■ **Angelica, marchiza Ingerilor**. Un bun cunosător al genului „capă și spadă”, **Bernard Borderie** (autorul lui „Pardailan”), a înregistrat un considerabil succes de public în Franța cu seria sa de aventuri sentimentalo-eroticopolitice ale căror fire le leagă și le dezleagă de data asta nu un bărbat, ci prea frumoasa și curajoasa **Angelica**. Actrița **Michèle Mercier** (pe care am cunoscut-o în **Anul clocoțitor** și care s-a lansat cu acest rol) este într-adevăr frumoasă și ne lasă să bănuim că are și sensibilitate artistică. Partenerul ei este **Robert Hossein**, pentru a cărui prezență plină de farmec distins mai-mai că sîntem gata să ne exprimăm dorința de a vedea și seriile următoare. Adăugăm că regizorul **B. Borderie** se află în țara noastră, unde va începe în aceste zile filmările unei coproducții.

■ **Film „Maril ursoace”**. La urma urmei poate că n-am avea nimic împotriva „westernurilor” făcute în Europa, dacă acestea ar reuși să ne implinească cuțiu de puțin dorul după cele clasice. Filmul lui **Josef Mach** (R.D.G.) după cartea **Liselotte Welkoph-Heinrich** e însă departe de a avea acest merit. Interpreți: **Gojko Mitico**, **Horst Jonischkan**, **Hannjo Hasse**, **Karin Beewen**.

■ **Salutăm reprogramarea** pe ecranele bucureștene a strălucitei opere a lui **Christian Jaque** **Fantasia la Tulipe** cu inegalabilul **Gérard Philipe**. Pentru astfel de filme se vor găsi totdeauna spectatori.

■ În compania unor filme de aventuri de tot soiul și de toate gradele, **Halducii** noștri străbat cu bine drumul spre o continuă adieziune a spectatorilor.

■ Pe cei care n-au văzut încă aceste filme, îl sfătuim să nu le piardă: **Depășirea** (cu **Vittorio Gassman** și **Jean-Louis Trintignant**), **Fifi înaripatul** (cu **Philippe Avron**).

disc

■ **Discul românesc** este din nou prezent în magazinele de specialitate din țară și de peste hotare (nădăjduim) cu o nouă înregistrare integrală a unei opere: „**Rigoletto**” de **Giuseppe Verdi** (trei discuri într-o minunată casetă: ECE-0198, 0199, 0200). Cîntat în italiană, cu o distribuție de zile mari, discul ne aduce în casă o seară de operă, la care putem bîsa de cîte ori vrem pe **Nicolae Herlea**, **Ion Buzea**, **Magda Ianculescu**, **Nicolae Rafael**, **Dorothea Palade** și alții. Acompaniază orchestra și corul Teatrului de operă și balet din București.

■ În seria de „muzică de jazz”, editată de casa noastră de discuri, o nouă apariție vine să îmbogățească discoteca celor pasionați de adevărată muzică de jazz, care e cu totul altceva decît ceea ce se crede ascultînd diferitele formații de „The Federals”, „The Playboys” și alții „The...”. Ne-o demonstrează **Brigitte Petry** și orchestra condusă de **Richard Oschanitzky**, în mica lor antologie de piese clasice de jazz (EDD-1112).

■ După „**Milva la București**”, „**Gloria Lasso la București**”, iată-o și pe **Maya Casabianca** tot la București, pe un disc de 25 cm, mediu ca format, mediu ca valoare. Totuși, pentru documentare și „amintiri din '66” ascultați: „Cette nuit encore”, „**Jagami**”, „**Même si**” (de **Paul Anka**) sau „**El matador**” (EDD-1114).

plastică

■ **Moment artistic clujean** de zile mari: **Expoziția retrospectivă Romul Ladea**. Cu un prea sever simț al selecției, maestrul emerit ne oferă — în expoziția menită a-i încununa cei 65 ani de viață — doar 27 de sculpturi. Suficiente totuși pentru demonstrația unei arte de mare vigoare, în care lemnul (mai ales lemnul), piatra și bronzul capătă proprietatea miraculoasă de a găndi. Portretist de finețe psihologică, **Romul Ladea** frecventează monumentalul, o sculptură bărbătească, aspră („**Cloșca**”, „**Horea**”, „**Tatăl meu Gheorghe**”), dar imprimă adesea materiei dure și gingașie, căldură umană („**Copil dormind**”, „**Tubire**”, „**Frații**”). O fîrîmă de umor țărănesc („**Țăran din satul meu**”), un delicat sentiment filial („**Mama**”), o sobră investigație în universul spiritual al unor mari oameni de cultură („**Liviu Mureșanu**”) — iată arta acestui mereu tânăr artist, profesor al citorva generații de sculptori timișoreni și clujeși.

■ **Sala Dalles: Arta decorativă finlandeză**. Iată și o replică industrială la atîtea expoziții de

artă meșteșugărească. Obiecte de uz casnic (mobilier, veselă, textile) fabricate în serie. Estetica igienei, igiena esteticii, complex de materiale și forme, care îndulcesc servituțile gospodăriei și mobilizează pe cele ale producției mecanice. Un punct de vedere funcțional, fără exagerare, fără ascetism, ci tolerând efectele ornamentale incluse în volum, formă, culoare. Cu excepția unor piese (fotolii, servante, corpuri de iluminat) în care confortul e exprimat brutal, aducînd a obiecte de cabinet medical, lucrurile sînt să-și păstreze căldura, fantezia și voinția: draperiile cu joc de transparentă, tacimurile, vasele de bucătărie, podoabele de metal tratate ca miniaturale sculpturi „mobile”.

teatru

■ **Teatrul Național din Belgrad**, colectiv de vechi tradiții, format din actori reprezentativi ai vieții artistice iugoslave, ne vizitează țara — într-un schimb cultural cu Teatrul Național din București care susține mai multe spectacole în țara vecină și prietenă. Vom vedea cu acest prilej cea mai cunoscută comedie a clasicului **Nușici — Doamna ministru** — piesă care a făcut parte din repertoriul multor teatre românești, al teatrului nostru radiofonic etc.

■ Un remarcabil succes obține de mai multe săptămîni la **Moscova** un program de circ românesc: **Stelele cercului**. Spectacolul are drept erou principal un excelent comic al genului: **Grigo**. Talent multilateral, excepțional clovn muzical, tinărul **Grigo** (**Eliade Grigorescu**) se impune ca o autentică personalitate artistică.

■ **Absența unui violoncel** de **Ira Wallach**. Comedie modestă, spectacol modest. În distribuție figurează **Migri Avram Nicolau**, **Val Săndulescu**, **Lucia Mureșan**, **Doina Ionescu**, **Pușca Scărlătescu**, **Lucian Dinu**, **Mihnea Moisescu** (Teatrul „C. I. Nottara”).

■ **Atrizii**, tragedia de inspirație antică a lui **Victor Eftimiu** împletind destinele tragice ale membrilor familiei ce dă numele piesei, a văzut lumina rampei la Teatrul de stat din **Valea Jiului — Petroșani**. Dramatism sobru, în spectacolul stăpînit de matura concepție regizorală a lui **Ion Olteanu**.

■ Pe lângă Teatrul Național, Opera și Teatrul de păpuși, la Iași a luat ființă un nou colectiv artistic: un ansamblu de estradă. Aflat la primii săi pași, urăm succes noii formații teatrale. Și mai ales haz.

■ La secția română a Teatrului de stat din **Oradea** — o premieră pe țară — **Santaful** de **Irwin Shaw** — spectacol corect în regia lui **Cornel Zdreghuș**, cu **Dorel Urlățeanu**, **N. Toma**, **Jean Săndulescu**, **Vi. Jurăscu**, **Viorica Cernucaru**, **Maud Mary**, **Mișu Vladimir**. Scenografia: **Alex. Nagy**. La secția maghiară a aceleiași teatru: **Oameni și șoareci** de **John Steinbeck**.

■ **Titluri, premiere, preocupări** ale teatrelor de păpuși: **Sinziana și Pepelea** (Tg. Mureș), **Rapsodia de toamnă** pe versuri de **Toșcirceanu** (Sibiu), **Coana Chirița** (Galați).

■ În sala Studio a Institutului de teatru din Tg. Mureș, Teatrul popular din Mediaș, laureat al celui de-al IV-lea Concurs „**Ion Luca Caragiale**” prezintă două spectacole cu cunoscuta piesă a lui **Camil Petrescu** **Ast venețian**. Regia este semnată de actorul bucureștean **Constantin Codrescu** (care este, împreună cu **Mihai Gheorghe**, și coautor al scenografiei). Cele două spectacole au fost organizate ca un schimb de experiență în vederea apropiatei decade a teatrelor populare (20 iunie — Turnu-Severin).

Const. Codrescu

televiziune

■ **Duminică 12 iunie**. „**Studioul A**” Nici nu mai știi dacă să te bucuri sau nu! În orice caz, meciul de fotbal e promițător: **Universitatea Siderurgistul** (16.30) ■ **Ileana Constantinescu**, **Maria Pietraru Felician** **Fărcașu**, **Damian Luca** și alți cîntăreți de muzică populară în emisiunea „**Interpretul preferat**” (19.45) ■ În continuare prezentării școlilor de animație din toată lumea: „**Filmul românesc de animație**” (20.15) ■ Teatru în studio, cu o piesă consacrată din dramaturgia unui versal: „**Arta comediei**” de **Eduardo de Filippo**. Un bun încheget colectiv actoricesc: **Ștefan Ciobotărașu**, **Toma Caragiu**, **Fory Etterle**, **Elena Caragiu**, **Ștefan Bănică** și alții (20.45) ■ Cîteva noutăți de muzică ușoară (22.10)

■ **Marți 14 iunie**. „**Cibernetica**” omul” este titlul rubricii științifice (19.40) ■ Seară de operă (rara avis a programelor noastre TV): „**Martha**” de **Flotow** c Teatrul muzical constantănean (20.20)

■ **Miercuri 15 iunie**. În ciclul de cultură teatrală „**Teatru românesc**”, vom asculta expunerea lui **Virgil Brădățeanu** despre primele lucrări dramatice originale cu exemplificări (20.00) ■ „**Parade vedetelor**” cu o mare vedetă **Connie Francis** (22.00) ■ Un recital pianistic pe peliculă. Subiectul recitalului — nemuritor **Frédéric Chopin** (22.20).

■ **Joi 16 iunie**. **Sean Connery**, **S. Michael Redgrave**, **Harry Andrew** și **Ossie Davis** într-un film cutremurător pentru marile adevăru pe care le dezvăluie: „**Colina**” (20.55).

■ **Vineri 17 iunie**. Cu simpatie nostru ghid „**Teleglob**” în puțitul **Kalahari** (21.15) ■ **Inegalabilii comici Harpo și Chico** Ma într-o peliculă cu titlu ispititor: „**Furtul de necrezut al unor lăutării**” (21.40) ■ În fața camerei TV: **Opera**, cu cîte aril celebre (22.05).

■ **Șimbătă 18 iunie**. Un vechi serial, mereu proaspăt: „**Telean clopedia**” (20.00) ■ **Actualitate cinematografică** (21.05) ■ **Ciclul** „**Documente de piatră**” cu comentariu de prof. **Dumitru** **maș** (21.20) ■ După un scurt program de muzică ușoară (22.00) ne revedem cu „**Sfîntul**” (22.30) Cam atît pentru această săptămîină. Și cam puțin...

Șt. Ciobotărașu

Delta dunării - un mare laborator biologic al naturii

Ne îndreptăm spre inima Deltei, îndemnând mica noastră ambarcație să se strecoare prin canale înguste, năpădite de nuferi și plauri plutitori. Ocolim pe cât ne stă în putință capacele nevăzute ale plantelor submerse, adevărate păduri subacvatice, în mrejele cărora s-au poticnit nu o dată numeroși vizitatori motorizați.

Regiunea pe care o străbătem, cea mai sălbatică și mai fermecătoare din întreg cuprinsul Deltei, face parte din marea rezervație naturală a Matitei și Merheiului. Ghidurile turistice din țara noastră o recomandă în mod deosebit vizitatorilor români și străini, dar... întotdeauna cu mențiunea expresă: «Folositi-vă de călăuze sigure, de ghizi

pricepuți sau de localnici ce cunosc cu precizie traseul canalelor navigabile».

În marele labirint acvatic al rezervației, întins pe o suprafață de 25 000 ha (unde doar priceperea și ochiul încercat al localnicului pot face ordine), turistul neavizat poate deveni eroul unor aventuri extrem de neplăcute. Nu e de mirare deci că acest eden al necuvîntătoarelor, lipsit de vizitatori frecvenți, ferit de bătaia puștii și de năvoadele pescarilor, reprezintă un adevărat paradis al florei și faunei din România — *un biotop unic în Europa* — comparabil doar cu marea Deltă a Nilului.

(Continuare în pag. 6)

În apropierea lacului Matia am' surprins această mare familie de rațe sălbatice.

Delta dunării

Peste 300 specii de păsări, numeroase specii de pești și mamifere de uscat își perpetuează nestingherite existența lor milenară, adăpostite de împărăția deasă a stufului, protejate de plauri și grinduri împădurite. Prin grija omului Delta și-a păstrat în aceste locuri întreaga ei frumusețe rămânând aproape neschimbată, la fel ca acum 1000 de ani, ca acum 2000 de ani, așa cum au văzut-o și ne-au descris-o învățații antichității, Herodot, Polibiu, Ptolemeu, Claudiu, Pliniu cel Bătrîn și Ovidiu, exilatul din Tomis.

CIVILIZAȚIA DISTRUGE VÎNATUL?

Cît de mare a fost odată numărul bourilor din pădurile noastre? O lapidară informație rămasă de la Iulius Caesar ne dovedește că în codrii noștri — codri care făceau parte din marele masiv forestier ce se întindea din Europa centrală pînă în Dacia — turmele de boi sălbatici erau extrem de numeroase. Ultimul exemplar, după cum ne dovedește un document din 1627, a fost ucis în Polonia, ceea ce ne îndeamnă să credem că bourul a dispărut de pe teritoriul țării noastre mai devreme. Zimbrul (confundat adeseori cu bourul) a viețuit pînă prin secolul al XVII-lea (Dimitrie Cantemir îl pomenește în a sa «*Descriptio Moldaviae*») și tot în decursul veacului al XVII-lea — au demonstrat specialiștii — au pierit și alte specii de păsări și animale mici.

Valoarea cinegetică a pădurilor noastre a scăzut însă simțitor abia spre mijlocul secolului trecut, o dată cu ofensiva dezlănțuită de către capitaliștii autohtoni și străini împotriva patrimoniului nostru forestier. Izgonit, hărțuit, vînatul s-a retras treptat spre regiunile de munte și fără îndoială că ar fi dispărut aproape total (cum de altfel s-a întîmplat în majoritatea țărilor europene) fără elaborarea unor urgente și complexe măsuri privind paza și ocrotirea gospodăriei cinegetice.

La creșterea productivității fondurilor de vînatore au contribuit pe rînd acțiunile permanente pentru combaterea animalelor dăunătoare, amenajarea construcțiilor și instalațiilor vînatorești, reducerea masivă a braconajului, precum și înființarea a numeroase ogoare de hrană pentru vînat. Și în această privință cel mai grăitor exemplu îl reprezintă Delta Dunării, împărăția liberă a florei și faunei din țara noastră, un adevărat laborator biologic spre care se îndreaptă atenția unor naturaliști și muzeologi din întreaga lume.

O OAZĂ A PUSTIETĂȚII ÎMPRESURATĂ DE CIVILIZAȚIE

Prin 1959 flinta vînatorelor a doborât în plaurii Deltei un animal ciudat, necunoscut pînă la acea dată în regiu-

nea de la gurile Dunării. «Seamănă a ciine, dar nu e ciine. Aduce a jder, dar nu e jder», constatau vînatore. Proaspătul musafir al Deltei a fost identificat ca fiind o specie de ciine-enot. Înaintea lui a sosit însă un alt oaspete: bizamul. Originar din Canada și evadat în timpul războiului dintr-un parc zoologic din Ungaria, acest al doilea vizitator a vagabondat vreme de aproape douăzeci de ani de-a lungul rîurilor, ajungînd și stabilindu-se în cele din urmă în Deltă. În lumea ciudată și tulburătoare a Deltei, șerpuită de canalele sinuoase, înțesată de ostroave impenetrabile, acoperită de

împărăția stufului și a plaurului plutitor, bogată în hrană și adăposturi naturale, cele două mamifere și-au aflat ultimul lor refugiu din Europa.

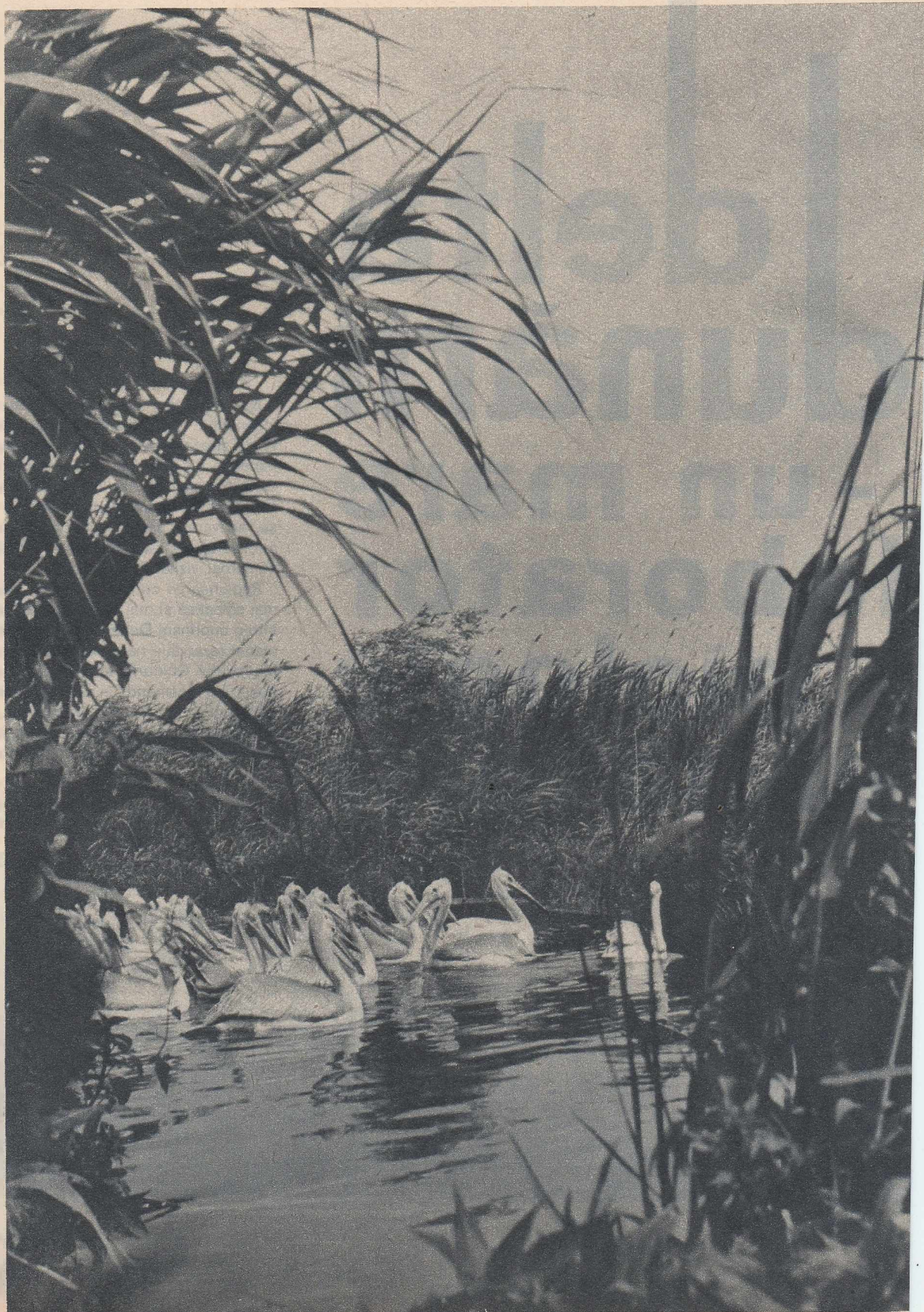
Valoarea faunistică apare evidentă numai prin exemplele folosite în rîndurile de mai sus. Dar în marele complex lacustru prins între cele trei brațe ale Dunării trăiesc sute de alte specii de animale, băștinașe și de pasaj, aparținînd în special faunei ornitologice. Ele și-au regăsit astăzi liniștea în această regiune nu din întîmplare, ci, paradoxal, prin solicitudinea și buna intenție a omului contemporan.

Ocrotirea naturii în Delta Dunării a

necesitat rezolvarea unor probleme extrem de complexe. Oamenii de știință au fost nevoiți să găsească cele mai eficiente măsuri în stare a facilita atât dezvoltarea economică a Deltei, cît și păstrarea faunei și florei sale unice.

În acest sens, una dintre cele mai importante realizări o constituie crearea de către Comisia pentru ocrotirea monumentelor naturii a Academiei Republicii Socialiste România a celor două mari rezervații permanente. Cea din sud se întinde paralel cu litoralul, de la Sfîntu-Gheorghe și pînă la Porțița. Cea mai mare (pe întinderea căreia s-a desfășurat călătoria noastră) se

Valoarea cinegetică a Deltei este cunoscută în întreaga Europă. În paradisul acvatic de la gurile Dunării trăiesc peste 300 de specii de păsări băștinașe și de pasaj.

află la nord, între brațele Sulina și Chilia, și cuprinde lacurile Matița, Merheiul Mare și cunoscuta pădure de la Letea, un grind împădurit pe o suprafață de 700 hectare, celebru pentru vegetația sa luxuriantă.

Pretutindeni natura și-a păstrat aici întreaga sa originalitate. Trandafirii, vița sălbatică și curpenul de pădure, încolăciți în jurul copacilor, transformă marele parc natural într-un deșeu de nepătruns, într-o adevărată junglă în care mișună nestingherite căprioarele, vulpea, iepurele și mistrețul. În frunzișul stejarilor bătrâni și-au statornicit cuiburile vulturul de mare, șoimul și bufnița mare, iar toamna, ca loc de pasaj, întinderea se umple de mii de sitari, mai numeroși decât în orice parte a Europei.

În lumea plaurului și a deșeurilor stuficole se simt ca la ele acasă numeroase specii de păsări de apă. Bărcuța noastră cu motor, oaspete destul de rar întâlnit în aceste locuri, tulbură cîrduri întregi de rațe și gîște sălbatice, cormorani mari, țigănuși, stîrci de noapte, egrete, cufundaci, iar în apropiere de bălțile Rusca și Buia-hova, cele două mari colonii de pelicani.

În sprijinul aceluiași măsuri pentru protejarea, conservarea și înmulțirea faunei se înscriu și rezervațiile temporare de clocit și pasaj, fiecare însumînd cîteva sute de hectare, răzlețite pe tot cuprinsul Deltei. În aceste adăposturi naturale puse la dispoziția păsărilor prin grija oamenilor de știință, din aprilie și pînă în iulie nu se aude nici un foc de pușcă. La fel ca și în marile rezervații, în acest răstimp vînatul și pescuitul sînt interzise, ca și recoltarea sau arderea stufului. Dez-

Două generații de pescari din Deltă. Doar vîrstnicii mai poartă tradiționalele bărbi.

Cîinele-enot, un recent locuitor al Deltei.

voltarea coloniilor de pelicani de la Uzliina este numai una din importante succese datorate acestor recente măsuri.

Interesant de remarcat că la întemeierea sau desființarea așezărilor temporare «cuvîntul de ordine» îl dețin păsările și animalele. Așa, de pildă, cînd s-a constatat că, în 1960, la Tarnița, și-au mutat domiciliul 50 de perechi de călifari albi, așezarea a fost declarată rezervație naturală. După

numai doi ani numărul acestora a crescut la 300 de perechi clocitoare. O nostimă răsturnare a ierarhiei biologice, inaugurată prin voința și bunăvoința omului, care, organizînd prin metode științifice ocrotirea naturii, este nevoit, totodată, să asculte și să îndeplinească toate gusturile și capriciile amicilor lui necuvîntători.

*

Spre înserate înfigem ascuțișul bărcii noastre în trupul moale al grindului de la Matița și, conformîndu-ne tradiției locului, cinăm ciorbă pescărească și pește la proțap. Încotoșmănați în pături groase, ne întindem apoi în culcușurile moi, clădite ad-hoc din stuf și papură verde.

Liniștea ireală, sfișietoare, care ne-a însoțit în tot timpul călătoriei noastre diurne se destramă treptat. Țipete scurte, filfiit de aripi, zboruri fantomatice înfioară văzduhul. Stîrcii de noapte, bufnița mare și huhurezul de baltă, temutele păsări de baltă, își fac simțită apariția. În adîncul plaurului trosnetul stufului trădează prezența animalelor răpitoare, vulpea, nurca și jderul, iar goana peștelui ihtiotag, știuca, somnul și avatul tulbură cu bulboane repezi suprafața încremenită a bălții. Animalele răpitoare sînt aici mai numeroase decît în orice altă parte, deoarece multe dintre ele au fost declarate monumente ale naturii și distrugerea lor ar constitui pierderi ireparabile pentru fauna țării. Tocmai de aceea în aceste ore ale asfințitului Delta, cu marile ei rezervații naturale, se transformă într-un imens cîmp de bătălie.

Omul, creatorul conștient al marii jungle acvatice de la gurile Dunării, își spune însă și aici cuvîntul dirijînd și reglementînd, după criterii științifice, chiar și această încleștare singeroasă, anarhica compensație biologică stabilită de natură, în care lumea plantelor și animalelor își regăsește vitalitatea ei ancestrală.

Liviu MAIOR

peste 4 zile
la mamaia

al treilea festival național al filmului

profil: vittorio gassman

Unor actori, regizorii le aruncă în spate situații dramatice încordate, cataclisme de conștiință, urmărind apoi cu interes reacția, căutând în trăsăturile lor supratensionate răspuns unor ecuații psihologice încalcate, adese irezolvabile.

Gassman n-are nimic din nevroza patetică a lui Paul Newman în crin-cena încleștare cu mediul ostil, nici din disperarea ingenuă a unui Delon «cîndva hoț». Italianul pare un «senin» în galeria chipurilor frămîntate ale zbuciumatului nostru secol, un «clasic» poate nu atît prin vocație cît prin înfățișare: statură imperială, nas vulturesc de efie antică, mers elegant ca al manechinelor, «trufaș și antipatic», cum îl consideră unii, «fermecător și chipeș», cum îl văd alții. Scena îi oferă Hamletul clasic sau repertoriul intelectual modern, căci Gassman este unul dintre cei mai însuflețiți și competenți promotori ai teatrului contemporan italian; ecranul însă îl restrînge, poate pe nedrept, la același tip de personaj comic, fanfaron ridicol, secătură simpatică și nu prea periculoasă, în măsura în care insolența lui e repede depistată și sancționată.

FIȘĂ FILMOGRAFICĂ

Vittorio Gassman (născut la 1 septembrie 1922) a debutat în cinematografie în 1946, în filmul «Daniele Cortis». De atunci a interpretat aproape 50 de roluri; amintim cîteva din filmele sale pe care le-am văzut: Orez amar, Război și pace, Marele război, Marșul asupra Romei, Depășirea și altele care n-au rulat la noi: Furtuna, Kean, Judecata din urmă, Să vorbim despre femei, Războiul secret etc.

Dacă în viață Gassman este un intelectual ambițios, pe ecran el pare talmăcitorul commediei dell'arte în versiune neorealistică, împingînd, ca și Vittorio de Sica-actorul, satura de caracter spre caricatură și comicul situației spre grotesc tragic.

Două recente filme văzute la noi — *Marșul asupra Romei* și *Depășirea*, (*Marele război* ocupînd un loc aparte în creația lui Gassman) — ne dau dimensiunea unui actor care stăpînește bine meșteșugul, făcînd variațiuni abile pe aceeași temă, dar tema, ca atare, nu se ridică la valori deosebite, originale. Vagabondul fascist, declasat și huligan din *Marșul asupra Romei*, care merge cu inconștiență din tilhărie în tilhărie antrenîndu-și amicul (Ugo Tognazzi) și sfîrșind, așa cum a trăit, absurd și grotesc, întîlnește în Gassman un virtuos interpret. Aportul lui la acest film obișnuit îmi pare că se situează cam la mijlocul drumului cuprins între strălucita creație din *Marele război* al lui Monicelli și

realizarea din *Depășirea* lui Dino Risi.

După capodopera lui Monicelli *Marele război* (care, în paranteză fie zis, a trecut destul de fără zgomot publicitar, dar s-a așternut liniștit și definitiv în conștiința spectatorului prin acel echilibru — să-i zicem clasic — al operei moderne în structura sa lăuntrică), Vittorio Gassman merita Oscar-ul. După recenta *Depășire*, Panglica de argint n-ar fi trebuit s-o primească el, ci francezul Trintignant. De ce? Cu perechea tragicomică susținută de Gassman și Sordi, Monicelli revoluționase — fără ostentație — toată concepția clasicizantă despre erou și antierou. Pentru că, în ciuda aparențelor moderne, și teoria «antieroului» își are academizanții ei rigizi.

Eroii *Marelui război*, soldați simpli, ușor ridicoli, neindemnatoci și ignoranți, traversau istoria fără aerul că fac cine știe ce ispravă, iar interpreții străbăteau ecranul cu firescul și non-efortul artei desăvîrșite. Gassman nu ținea cu orice preț să se evidențieze (cum o face, oarecum, în *Depășirea*), ci se contopea perfect cu partenerul său, Sordi, într-un acord armonios de zile mari. Rezultatul? Un regal artistic pe toate planurile. În schimb, în ultimul său film văzut la noi, *Depășirea*, s-a vrut neapărat solist într-un concert scris pentru două instrumente. Filmul fusese conceput pentru ambele roluri sau, mai precis, pentru contrapunctul tragic creat din opoziția celor două caractere. Gassman n-a înțeles asta și a supralicitat personajul, impunînd, prin contrast, discreția și eleganța francezului.

Marele actor devine mic atunci cînd neglijează să-și improspăteze mijloacele interpretative, cînd se complăce (ca și compatriotul său Sordi și chiar Mastroianni, într-o anume măsură) într-o lenevire a fibrei inventive, cînd se lasă ales fără să-și aleagă mai bine rolurile ce l-ar ajuta să-și lărgească registru, să-și varieze profilul cinematografic. (De curînd a interpretat într-un film de Campanile, *O fecioară pentru altele sa...*, același gen de personaj caricatural și ridicol, chiar dacă decorul și mai ales epoca sînt schimbate: o aventură pîcantă din timpul Renașterii.)

Nu performanțele răsunătoare fac trainică gloria unei vedete, ci auto-perfecționările continue, acele auto-depășiri infime, adese insesizabile publicului, ce dau adevărata strălucire.

Alice MĂNOIU

Le e greu gazetarilor să renunțe la metafora «pelicanului alb», născută acum doi ani, în seara deschiderii primului Festival al filmului românesc. Simbolul ne-a devenit drag pentru că sub egida lui s-a statornicit caracterul festivalului nostru, acela de a fi o confruntare a principalelor forte artistice din cinematografia românească.

Ca și în anii trecuți, apropiata întâlnire de la Mamaia va fi un prilej de a confirma încă o dată valorile autentice și știute ale creației noastre, precum și de a le stimula pe cele noi. Alături de filme ce și-au verificat meritele în serioase competiții internaționale, precum «Răscoala» și «Duminică la ora 6», distinse în acest an la festivalurile de la Cannes și Mar del Plata, își vor disputa premiile noi realizări ale cineaștilor noștri, cum sînt coproducția româno-sovietică «Tunelul» sau filmul «Vremea zăpezilor».

Talentații și neobosiții regizori și operatori de la Studioul «Alexandru Sahia» vor fi și ei prezenți în competiție cu un mare număr de filme documentare.

În numărul nostru de față vă prezentăm câteva imagini din filmele a căror premieră va avea loc la Mamaia, săptămînile viitoare.

1) **Vremea zăpezilor.** După scenariul a doi din cei mai înzestrați prozatori, Fănuș Neagu și Nicolaie Pelelea, regizorul Gh. Nagy a realizat în film cu o tematică pe care o vom mai des prezenta în cinematografia noastră: viața satului contemporan. (În fotografie: Vasilica Ciostan și Ilarion Ciobanu).

2) **Tunelul.** «Un poem cinematografic despre o prietenie cu trații bogate», acestea au fost câteva în primele cuvinte cu care Francisc Munteanu, regizorul acestei coproducții, și-a caracterizat filmul. (În fotografie: Ion Dichiseanu și Alexei Loctev.)

3) **Dr. Faust XX.** Despre știința despre intervenția ei în viața omului din secolul XX, Gopo ne vorbește pe un ton cînd grav, cînd comic; demonstrația lui ne poartă într-o lume fantastică și reală în același timp. (În fotografie: Emil Otta și Iurie Darie.)

Fotografii de
BRAZDEȘ și S. STEINER

din agenda festivalurilor cannes 1966

claude lelouch
și filmul său

„un bărbat și o femeie“

Filmul ce a reprezentat oficial Franța a fost și cîștigătorul Marelui Premiu. Autorul lui, Claude Lelouch, este un tînăr regizor (născut în 1937) despre care s-a vorbit mult și nu fără teme în ultima vreme. De la 13 ani, cînd primul său film, «Le mal du siècle», a fost remarcat la un festival al cineaștilor amatori, Lelouch a bătut cu pasiune și îndrăjire toate drumurile ce-l puteau duce către lumea celei de-a șaptea arte. Și nici cînd, în 1960, cel dintîi film al său de lung-metraj, «Le propre de l'homme», nu a avut de loc succes de casă, tînărul cineast nu a renunțat în ruptul capului la cinematografie: în trei ani a făcut nu mai puțin de 800 de filme de scurt-metraj! Talentul său s-a maturizat în anii următori, iar filmele «La femme spectacle», «Une fille et des fusils», «L'amour avec des si» au răsplătit ambițiile autorului. Succesul de

care s-au bucurat, mai ales cel din urmă, se datorește prospețimii necontrafăcute pe care a adus-o în cinematografia franceză Lelouch (alături de alți cîțiva tineri cinești). Henri Colpi ne spunea astă-toamnă, la Buftea, că Lelouch s-a ferit de monotonia și deruta lăsate în urmă de «noul val», după cum s-a ferit și de imitarea reprezentanților săi de frunte. Filmele lui, deși foarte tinerești și cu destule trăsni, au totuși un anume echilibru ce vorbește despre o serioasă inteligență artistică.

«Un bărbat și o femeie», recent distins cu Marele Premiu al festivalului, este mai mult decît îl indică în prima clipă titlul; povestea de dragoste a celor doi eroi ce se cunosc într-o iarnă în stațiunea Deauville are ramificații psihologice și sociale neașteptate. Autorul însuși își prezenta filmul astfel: «...ne gîndim să fim

Anouk Aimée, una dintre cele mai interesante actrițe ale ecranului francez, este interpreta principală a filmului lui Lelouch.

martorii secolului nostru în măsura în care acest eveniment minim pe care-l constituie întîlnirea dintre un bărbat și o femeie poate fi privit în legătură cu lumea înconjurătoare și cu istoria acestei lumi. Dacă uneori filmul are aspectul unui re-

portaj, aceasta se datorește părerii noastre că întîlnirea a doi oameni obișnuiți poate fi tot atît de importantă ca și aceea dintre doi șefi de state și de aceea trebuie înfățișată ca atare».

M. MIHAIL

telegrame

● După «Călugărița» (film despre care am scris într-unul din numerele noastre trecute), o altă ecranizare după Diderot stă în atenția cineaștilor; este vorba de romanul «Jacques fatalistul», după care regizorul Jean Herman intenționează să facă un film.

● Cunoscuta regizoare cehoslovacă Vera Chytilova realizează în momentul de față «o comedie sarcastică» (caracterizarea aparține autoarei), «Margaretele», ale cărei săgeți se îndreaptă împotriva acelor care trec nepăsători pe lîngă rosturile adevărate ale vieții.

● După terminarea filmului «Contesa din Hong Kong» sub conducerea lui Chaplin, pe Sophia Loren o așteaptă câteva angajamente; primul dintre ele este un basm cinematografic cu titlul «A fost odată», pe care îl aduce pe ecran Franco Rosi, după care va pleca în Brazilia pentru a discuta participarea sa într-un film ce se intitulează provizoriu «Gabriela».

● Shirley MacLaine într-un nou film muzical, «O fată înfloritoare». Autorul filmului este cunoscutul cineast american Cukor, iar drept partener al lui Shirley a fost ales cîntărețul Harry Belafonte.

● Boris Andreev, popularul actor sovietic, despre ultimul său erou, Fedor Litvi-

nov, din filmul «Pe riul sălbatic» (regia — Anatoli Granic, după romanul lui Boris Polevoi): «Un bărbat în vîrstă dar cu inima tînără, veșnic în fierbere. Îmi place să dovedesc tăria de caracter a acestui personaj, precum și generozitatea cu care sare în ajutorul celor din jurul său».

● Scriitoarea franceză de renume internațional Marguerite Duras este o mare iubitoare a cinematografului. Dovadă sînt nu numai scenariile pe care le-a scris pentru filmele «Hiroshima, dragostea mea» și «Marinarul din Gibraltar», ci și faptul că de curînd s-a hotărît să-și regizeze singură filmul «La musica», povestea destrămării unui cuplu de îndrăgostiți. Interpretii aleși de autoare sînt Delphine Seyrig și Robert Hossein.

● «Preferința mea se îndreaptă către filmele de acțiune», mărturisește actorul american Richard Widmark (pe care l-am văzut nu demult într-o supraproducție de duzină, «Corăbiile lungi»). «Am terminat «Alvarez Kelly» și voi începe lucrul la «Drumul spre Vest» împreună cu Kirk Douglas și Robert Mitchum. Este o poveste ce se desfășoară pe spații întinse, unde pot să respir în voie. Pe platourile din studio mă înăbuș. Cred că nu peste multă vreme voi juca numai în wester-nuri».

Actrița bulgară Nevena Kokanova, pe care am văzut-o ultima oară în filmul «Hoțul de piersici».

RAPANUI -oamenii și comorile ei

Imaginea coloșilor de piatră — unii de înălțimea unei case cu trei etaje — prăbușiți sau pe jumătate îngropați în pământ depășește într-adevăr orice ar putea reda o fotografie. Alături de tăblițele de lemn acoperite cu o scriere ce n-a putut încă fi descifrată, aceste statui uriașe fac parte dintre misterele încă neelucidate ale Insulei Paștelui.

-- reportaj de pe insula paștelui --

La sfârșitul anului 1862 o flotilă de veliere peruviene a apărut în fața Insulei Paștelui. Amăgiți cu daruri, insularii au fost atrași la bord, atacăți și încătușați. Cei care au încercat să fugă au căzut sub gloanțe. Mii de sclavi au fost aduși astfel pe o insulă de guano din apropierea țărmurilor peruviene. Foarte puțini au rezistat climatei, condițiilor de muncă, mizeriei. Cei câțiva supraviețuitori au fost mai târziu repatriați, la intervenția episcopului din Tahiti. Revenind pe Insula Paștelui, ei au adus virusul variolei, care a peccatuit soarta restului populației. În 1877 nu mai existau aici decât 111 locuitori.

După mai bine de o săptămână de drum, pornind din portul chilian Valparaiso și străbătând peste 2 600 de mile marine pe căi puțin navigate, ne aflăm în sfârșit la ținta călătoriei noastre. Călări, părăsim Hangaroa, satul principal al Insulei Paștelui, pentru ca după câteva ore să ni se înfățișeze «moai»-i, vestitele monumente de piatră de pe povirnișul vulcanului stins Rano Raraku. Uriașii cu capetele plecate întoarse într-o parte, uitându-se în jos sau înapoi, ne întâmpină din toate părțile, ca într-un amfiteatru natural. Imaginile văzute pînă acum prin diverse cărți par niște sămăne fotografice față de măreția realității. După ce te-ai obișnui puțin cu această pădure de uriași nu-ți mai dai seama de deosebirile de formă și dimensiuni. Ele există totuși și au fost scoase la iveală în special după ce cercetătorul norvegian Heyerdahl a dezgroat, în 1955, câteva statui, în deplinătatea staturii lor. Înălțimea «moai»-lor, în genere de 4 pînă la 8 metri, ajunge, mai ales la cei propiți pe coama vulcanului, pînă la 20 de metri. Alte numeroase statui, rămase neterminate, se îngemănează cu stîncă din al cărei trup au fost cioplite. Atît în interiorul craterului cît și pe povirnișul lin din afară apar în carnea stîncii nișele din care au fost scoase făpturile «moai»-lor. Făuritorii monumentelor de pe Insula Paștelui își desăvîrșeau opera prelucrînd o singură stîncă vulcanică și folosind în acest scop dălți și tăisuri din bazalt.

Pînă în prezent pe teritoriul insulei au fost găsiți aproape 600 de «moai». Cercetătorii sînt aproape în unanimitate de acord că spre deosebire de marile monumente ale Egiptului antic, realizate prin truda sclavilor, aci nu s-a recurs la muncă exploatată. «Sta-

tuile de pe Insula Paștelui — scrie etnograful francez Alfred Métraux — au fost înălțate de oameni liberi, fericiți că puteau colabora la asemenea treburi care aduceau stirpei sau familiei o glorie nepieritoare».

Nu puțini «moai» se găsesc la mare distanță de locul zămislirii lor. Se pune așadar întrebarea: cum au izbutit locuitorii insulei să transporte asemenea statui uriașe, unele cîntărind aproape 6 tone, fără să aibă la îndemînă nici cele mai rudimentare mecanisme — macarale, scripeți — sau măcar vreun vehicul? Că au construit drumuri pavate sau de pămînt bătătorit și au folosit pîrghii de lemn și planuri înclinate din sedimente nisipoase pentru a coborî coloșii din vîrfurile vulcanului este ușor de înțeles; nelămurit rămîne încă felul în care îi transportau pe terenuri plane.

ÎN SATUL «OAMENILOR-PĂSĂRI»

Cel ce urcă povirnișul lin care duce pe nesimțite pînă la piscul vulcanului Rano Kao întîlnește în drum satul Orongo. Măreimea înfiorătoare a ochiului de vulcan, din interiorul căruia năvălește în afară o vegetație luxuriantă, îți lasă o impresie copleșitoare. În adînc sclipeșc vreo 30 de lacuri. Fundul unora dintre ele n-a putut fi depistat nici la o adîncime de 200 de metri. De pe o ieșitură de stîncă poți vedea marea cu cele trei insulițe care străjuiesc calea spre acest țarm singuratic.

În vremuri străvechi, aci, la Orongo, căpeteniile așteptau în pragul verii primul ou pe care-l depunea pasărea sfîntă Manu-tara și tot aci îl cinsteau pe zeul creației, Makemake. Casele de piatră din Orongo fuseseră construite anume pentru participanții la aceste

Aspecte ale ceremoniei consacării «omului-pasăre», înfățișate în desenele de pe stîncile satului Orongo. Motivul păsării sfînte, al omului-pasăre și al zeului cu ochii mari revin adesea în aceste creații de o mare bogăție compozițională.

«Te Pito o te Henua» — Buricul pămîntului — așa își pomeneau băștinaii țara în vechile lor legende. Locuitorii de azi ai Insulei Paștelui își numesc patria lor pierdută în întinsul Oceanului Pacific, atît de depărtată de orice alt pămînt locuit, Rapanui.

De la 6 aprilie 1722, cînd amiralul olandez Roggeveen a descoperit insula cu micul ei popor și cu giganticele sale statui de piatră, «misterul Insulei Paștelui» a preocupat generații întregi de oameni de știință. Dar majoritatea teoriilor formulate în acest domeniu se bazează pe ipoteze discutabile, deoarece în secolul al XIX-lea negustorii de sclavi din Peru au nimicit aproape în întregime populația insulei și, în același timp, și cultura ei originală.

Pe Insula Paștelui — posesiune a statului Chile — trăiesc în prezent aproximativ 1 000 de oameni. Despre viața și vechea lor cultură vă povesteste în paginile de față publicistul latino-american ENRIQUE BELLO — sub a cărui semnătură revista noastră a mai publicat un reportaj de pe Juan Fernandez, insula lui Robinson Crusoe.

serbări. Fresce cu imagini de ritual acopereau zidurile caselor-peșteri, clădite din plăci de ardez. Majoritatea acestor plăci au fost furate încă din veacul trecut de echipajele vasului german «Hyäne» și al celui american «Mohican». Monumentala statuie de bazalt care se ridică astăzi la intrarea lui British Museum din Londra provine de asemenea din satul Orongo.

În fiecare an locuitorii din toate colțurile insulei porneau în procesiune festivă spre povirnișurile vulcanului Rano Kao. Căpeteniile războinice se întreceau pentru a obține mult doritul titlu de «om-pasăre». Ei delegau pe supușii lor să plece în căutarea primului ou de Manu-tara. Căutătorii își riscau viața coborînd de pe stîncă în ocean, după care trebuiau să străbată înot un braț de mare pentru a ajunge la insula Motu Nui, aflată la cîteva mile distanță. Și apoi pierdeau zile întregi urmărind zborul păsărilor, în speranța că vor surprinde o femelă în momentele de clocire. Între timp, familiile căpeteniilor rămase în Orongo înălțau rugi lui Makemake, implorînd

du-l să vină în ajutorul candidatului lor. Treceau săptămîni pînă cînd, în sfârșit, unul dintre căutători apărea pe stîncă insuliței și striga cît îl ținea gura: «Stăpîne, rade-ți capul!» Omul pasăre era consacrat. Un ospăț gălăgios încheia festivitatea, după care cel ales în acest chip se retrăgea pentru un an într-o colibă de pe Rano Kao.

«EI, PRIETENI CUM TE CHEAMĂ?»

«Bună ziua», spunem noi. «Bună ziua», ni se răspunde din toate părțile. Ne plimbăm agale pe ulițele satului principal Hangaroa, singura așezare permanent locuită. În trecere, ni se oferă felii de pepene sau ananas. Donatorul nu se îndepărtează pînă ce nu consumăm ofranda. Grupul de vizitatori se risipește în sat. Nici unu nu rămîne singur. Bărbați, femei și copii de toate vîrstele se opresc și încep să încropesc convorbiri. «He, amigo mio! Aci ești prietenul tuturor. «Cum te cheamă? Ah, Carlos», fiindcă fiecare străin se numește aci Carlos.

Gazdele noastre se străduiesc cît tot dinadinsul să vorbească în spaniolă, deși o folosesc doar o dată pe an, cînd sosește din Chile vasul de aprovizionare. Graiul locuitorilor insulei nu are decît 14 sunete — u dialect al larg răspînditei limbi polineziene.

O față îi oferă unui «Carlos» un șirag de scoici. La cîteva ulițe departe omul este posesorul a patru șiraguri, unul chiar din scoici albe — ce mai de preț, fiind scoase de pe fundul mării. Bărbații ne dăruiesc bastoane sau figurine din lemn. Nimeni nu cere ceva în schimb — nu-s decît daruri

pentru a lega o prietenie, se spune. Bani? Pe Insula Paștelui ei nu au decât o valoare foarte relativă. Ce-i nevoie aci de *moneda*? Comerț nu se face, prăvălii nu există, nici localuri, nici hoteluri. Și nici reclame, nici măcar un vânzător ambulant...

COMORI PIERDUTE

Muzica originală a băștinașilor a dispărut. Ceea ce se cîntă azi pe insulă sînt cunoscute melodii transplantate acum cîteva decenii de pe Tahiti. Cum arăta însă muzica în trecut? Despre aceasta ne povestește Pierre Loti, care în 1872 a vizitat insula ca simplu matroz.

«Maorii cîntă și bat din palme, ca și cum ar voi să accentueze ritmul dansului. Femeile scot adesea sunete atît de dulci, de parcă ar fi ciripit de pasăre. Bărbații cîntă în falsete, în tremolouri subțiri, dar și în note grave ca mugetul fiarelor de pradă. Muzica lor se compune din melodii scurte, retezate, care se încheie brusc în tonuri melancolice. Parcă vor să exprime alternanțele vieții, bucuriile și tristețile ei».

Pe Insula Paștelui existau cîndva și numeroase dansuri originale, însoțite de cîntece de ritual. Băștinașii cîntau în acest fel pe zeii lor sau sfîrșitul vreunei campanii victorioase, începutul sau încheierea muncilor agricole. Ritmul se bătea pe o placă subțire de piatră, sub care se afla o țidvă, pentru a produce ecou. Dansul era compus din mișcări grațioase, pe care un ochi cunoscător le poate asemui cu mișcărilor gheișelor; nici un gest brusc, nici un salt, nici o piruetă extravagantă. Totul se desfășura într-un ritm prestabilit.

CUM TRĂIESC INSULARII?

Legătura cu statul chilian nu este menținută decât prin intermediul vasului de război care — transformat în vas de aprovizionare — aduce o dată pe an locuitorilor insulei cele necesare traiului. Problema alimentației lor nu a fost încă rezolvată. Locuitorii primesc rații, standardul acestora fiind dominat de cifra 1. Din orice aliment ei nu primesc decât un litru sau un kilogram pe lună. Un kilogram de făină pe lună pe cap de locuitor — despre care te întrebi cum poate rezolva problema pîinii? Mălaiul se distribuie în aceeași cantitate. O serie de alte alimente importante lipsesc aproape cu desăvîrșire, deși insularii dispun din plin de mijloace cu care să le plătească: frumoasa lînă a oilor lor și pieile viteor pe care le cresc.

Suprafețele reduse adecvate culturilor agricole nu pot satisface cerințele numărului prezent al locuitorilor. Agricultură nu s-a dezvoltat decât în jurul satului Hangaroa și al haciendei pentru creșterea oilor. Insula este complet lipsită de fîntîni de apă dulce. Fiecare familie își captează apa necesară o dată cu începutul ploilor, în antîități care, bineînțeles, nu pot acoperi toate nevoile. Fîntînile săpate în propierea țărurilor nu au scos la suprafață decît apă sărată. Nimeni încă nu s-a preocupat de forarea în adîncime și în locuri mai depărtate de ocean. În schimb lagunele vulcanice conțin de ajuns de multă apă dulce. Dar conductele destinate instalației de captare sînt risipite și părăsite, te mirîndu-te unde. Experți binevoitori au afirmat că apele vulcanice ar putea să furnizeze dacă s-ar trece la captarea lor. În cantități suficiente se mai găsește apă dulce și la o oarecare distanță de Hangaroa, în niște rezervoare naturale — lacurile din cratere umplute cu ploile din timpul anului.

Din convorbirile noastre cu insularii am ajuns la convingerea că aceste

comunități complet izolate de restul lumii i s-ar putea crea condiții de trai relativ mai bune dacă s-ar face apel la mijloace adecvate.

Astfel, o acțiune sistematică de împădurire a insulei ar fi necesară și ea s-ar putea realiza cu ajutorul specialiștilor de pe continent. S-ar putea planta pini și eucalipti care au aci condiții climatice favorabile și în același timp s-ar putea crea condiții de ameliorare a solului în vederea extinderii culturilor agricole. De altfel, insula este o cîmpie înaltă cu cîteva ridicături și dealuri line, mult mai ușor de cultivat decît pămîntul oricărei haciende din sudul statului Chile. Pentru început, insula dispune de suficiente forțe de muncă. Nu lipsesc decât specialiștii.

În primul rînd însă trebuie să crească numărul curselor de aprovizionare. Și în această privință ar fi de dorit să se creeze posibilități ca insularii să-și poată achiziționa un vas maritim propriu. Ar fi de ajuns deocamdată un șoner care ar putea menține o legătură mai strînsă cu continentul. Dar experții în materie de transport din Chile socot de domeniul utopicului și al nerentabilității pînă și transformarea în haltă aeriană a insulei, în cazul realizării unei mult vizate legături aeriene comerciale cu Australia.

O grijă deosebită ar trebui să se acorde și problemelor instruirii. Anumiți localnici cu vocație ar putea fi pregătiți pentru a deveni învățători — deoarece în prezent pe insulă nu lucrează decît doi învățători chileni, care abia dacă pricep un cuvînt din graiul localnicilor, în timp ce copiii care frecventează școala nu cunosc limba spaniolă.

Deosebit de interesantă ar fi încercarea de a readuce la viață arta plastică a insulei în formele ei tradiționale. Ceea ce realizează azi insularii, aproape jucîndu-se, în materie de sculptură în rocă vulcanică și în lemn denotă o extraordinară dexteritate.

Muzicologii ar trebui să culeagă toate elementele muzicii originale sau ceea ce își mai amintesc unii bătrîni din ea. Magnetofonurile ar fi foarte indicate în acest scop, nu numai pentru înregistrări, ci și pentru popularizarea acestor cîntece în rîndurile in-

Pînă în prezent originea locuitorilor de pe Insula Paștelui nu a fost total elucidată. Legendarul rege Hotu Matua, se spune, ar fi adus pe această insulă pustie de o catastrofă naturală primii oameni. Unii cercetători cred că acest eveniment ar fi avut loc în secolele VIII—IX, alții vorbesc despre sfîrșitul secolului XVI. Poporul regelui fondator aparținea rasei hanau momoko («cei cu urechi lungi» sau «oamenii slabi»), care ulterior au fost supuși de hanau eepe («cei cu urechi scurte» sau «băștinași»). Regiunea originară a ambelor popoare ar fi — după părerea unor cercetători — Polinezia centrală și Melanezia. Heyerdahl a emis ipoteza că populația veche a insulei a ocupat aceste locuri cu vreo mie de ani înaintea regelui Hotu Matua; după părerea sa acești oameni au venit din Peru.

sularilor. Dacă nu se va întreprinde o asemenea acțiune, șlagărele de celebritate mondială vor sufoca în întregime moștenirea muzicală a Insulei Paștelui.

Arheologii au stabilit cu precizie măsurile ce trebuie luate pentru conservarea monumentelor insulei, și este de sperat că ele vor fi aplicate.

Comorile Insulei Paștelui merită și trebuie să fie păstrate! După cum merită și trebuie să fie cultivate talentele micului ei popor.

Primul vas de salvare și spărgător de gheață de construcție românească, „Voinicul”; intră în acțiune în decembrie 1966.

și „voinicul” „viteazul”

La Șantierul naval de la Oltenița — dezvoltat mult în ultimii ani — se găsește în construcție în momentul de față și o serie de nave cu un profil deosebit. Printre acestea se află și două vase de salvare, folosibile — atunci când va fi nevoie — și ca spărgătoare de gheață. Unul dintre ele, «Voinicul», a și fost lansat la apă și se găsește acum în faza de montare a instalațiilor, urmînd să fie livrat beneficiarului, adică NAVROM, în luna decembrie. Un al doilea, «Viteazul», se află pe calea de construcție și va fi gata la mijlocul anului viitor.

Cînd și în ce împrejurări sînt folosite asemenea ambarcații? Înseși denumirile ce li s-au dat lasă să se înțeleagă despre ce este vorba. La primul semnal S.O.S. ele pot interveni în cazuri de naufragii, eșuări sau incendii pe vapoare, indiferent dacă navele în primejdie se găsește în largul mării, pe Dunăre sau în porturi. «Salvatoarele» (cum sînt numite pe scurt în toată lumea asemenea nave) sînt absolut necesare în zonele unde există activitate maritimă, iar la noi o asemenea activitate se desfășoară de-a lungul celor 245 km de litoral maritim și în sectorul danubian cuprins între Sulina și Brăila.

Sînt deosebit de interesante caracteristicile primelor salvatoare care vor naviga sub pavilion românesc. În primul rînd ele au o rază de acțiune foarte largă: 12 500 km, ceea ce le permite să navigheze, dacă e cazul, fără a se reproviziona cu combustibil și alimente, timp de 20 de zile. Această rază de acțiune este egală cu traversarea Pacificului între San Francisco și Tokio.

Puterea de tracțiune a fiecăreia din aceste două nave de salvare este de 16 tone, ceea ce înseamnă că fiecare din ele poate mișca din loc și remorca cu viteză de 7 noduri vapoare a căror capacitate se ridică la 15 000-20 000 tone. Această putere mare de tracțiune se datorește celor două motoare diesel a câte 1 100 CP cu care sînt înzestrate navele. Apoi, «Voinicul» și «Viteazul» pot acționa în operații de salvare chiar pe furtună de forță a 8-a și folosesc, grație instalațiilor moderne de care dispun la bord, un echipaj redus — numai 26 oameni — în timp ce navele similare de un tip ceva mai vechi necesită circa 40 oameni. Lungimea lor este de 52,32 m; lățimea 11,3 m; pescajul 4,5 m; iar viteza normală: 14 noduri. Comanda se execută de

la un pupitru centralizat.

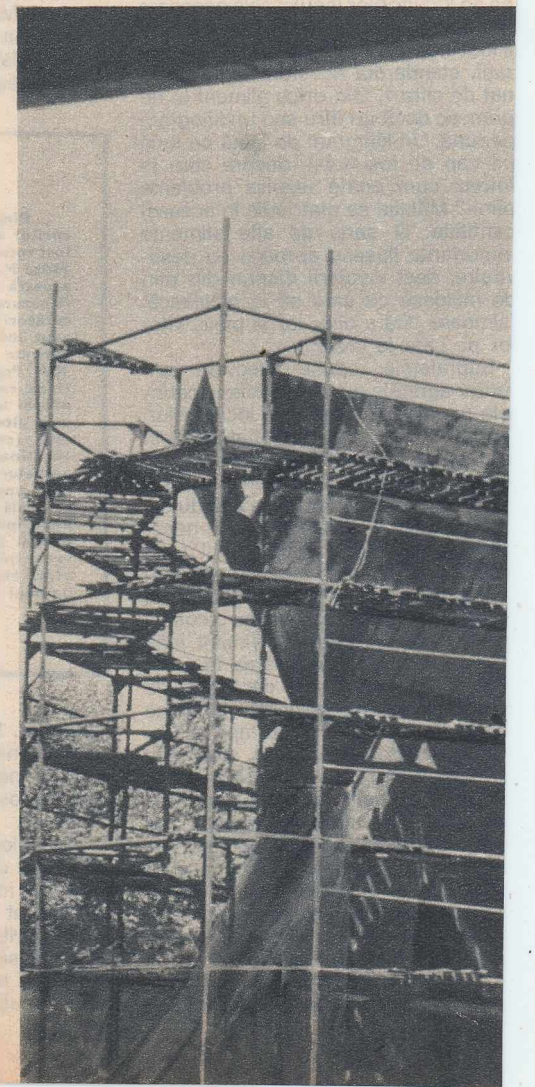
Cum am amintit mai sus, «Voinicul» și «Viteazul» pot fi folosite și ca spărgătoare de gheață. Într-adevăr, greutatea mare a unei asemenea nave (deplasament total 1 188 tone) face ca, sub apăsarea probei, gheața să se spargă chiar dacă are grosimea de jumătate de metru. Pentru că navigația printre sloiuri de gheață poate duce uneori la ruperea elicei, aceste nave folosesc iarna o elice specială, cu pale demontabile. De unde rezultă încă un avantaj: în caz de accident nu se înlocuiește elicea în întregime, ci numai una din palele ei.

Atunci cînd nu vor avea loc acțiuni de salvare sau cînd Dunărea nu va îngheța, «Voinicul» și «Viteazul» vor fi utilizate și la operații curente de remorcare în rada portului Constanța sau pe Dunărea maritimă.

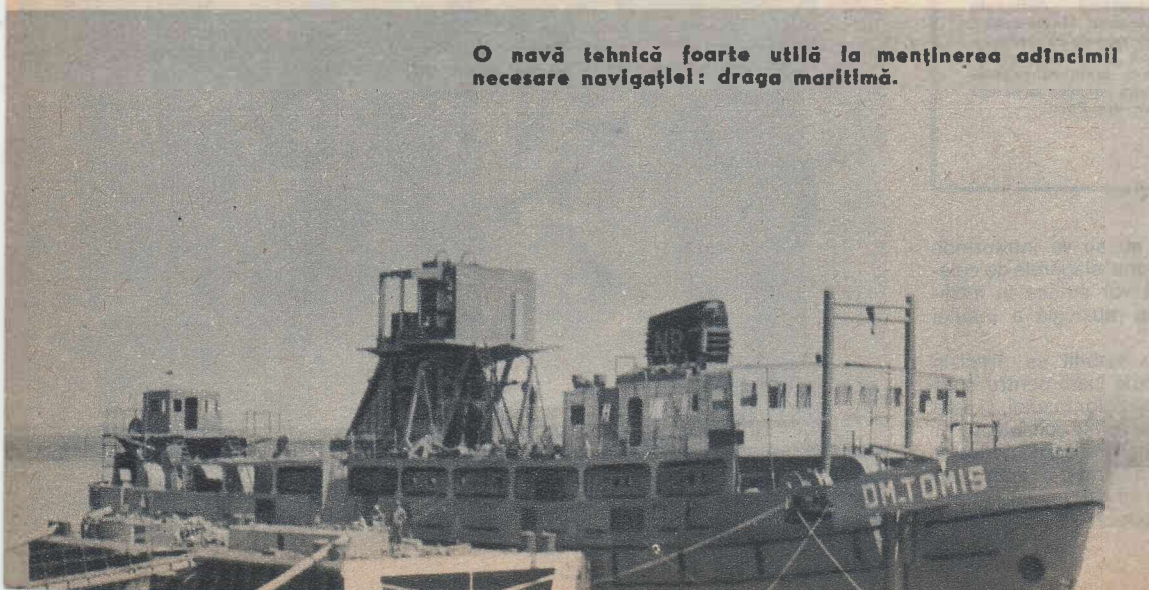
Tot în momentul de față la Șantierul naval din Oltenița se construiesc pentru prima dată în țară drage maritime (cu cupe). Ele au o capacitate de lucru de 400 mc pe oră și sînt autopropulsate, ceea ce le permite să se deplaseze pe mare sau pe Dunăre dintr-un loc în altul indiferent de distanța pe care trebuie s-o parcurgă. Se construiau drage și înainte. Însă numai fluviale, remorcabile și cu o capacitate de 60 mc pe oră. Din cele cinci drage maritime intrate în construcție la Oltenița două au și fost date recent în folosință: una la lucrările de extindere a portului Constanța și alta pe Dunăre, la Complexul hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier. Celelalte vor fi folosite la menținerea adîncimii necesare navigației la gurile Dunării. Noile drage maritime fabricate la Oltenița sînt înzestrate cu instalații moderne, au comanda automatizată și capacitatea de a folosi, grație unor operații mecanizate, un echipaj mai redus.

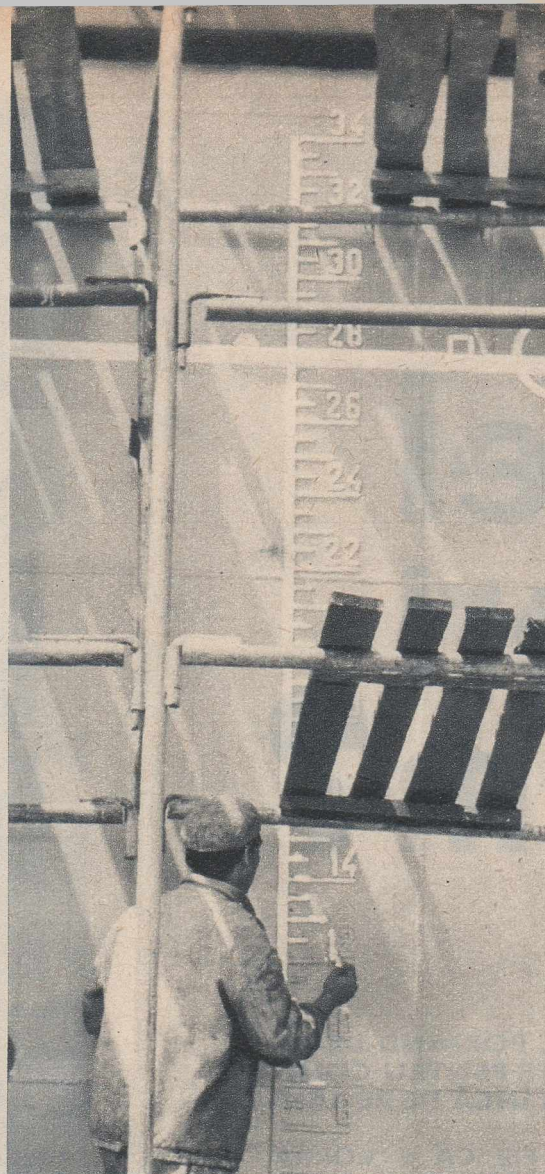
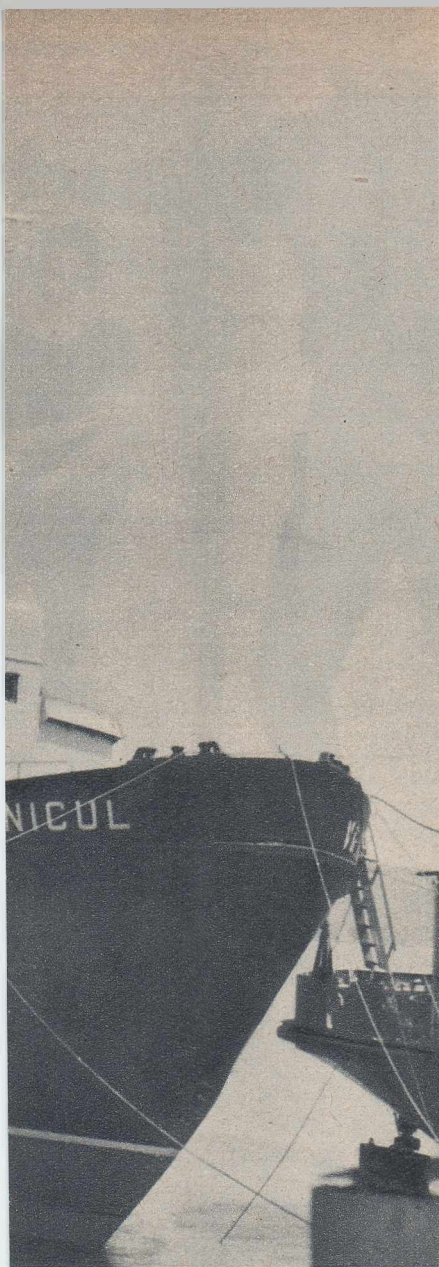
Și acum o ultimă noutate de la Șantierul naval Oltenița: după o experiență de aproape două decenii, în care s-au construit aici diverse tipuri de nave, vapoare fluviale de pasageri, motonave de 2 000 tone etc., începînd din anul viitor se vor construi și motonave cu o capacitate de 5 000 tone. Pregătirile pentru intrarea în producție a unor asemenea nave sînt în curs.

F. URSEANU
Fotografiile autorului

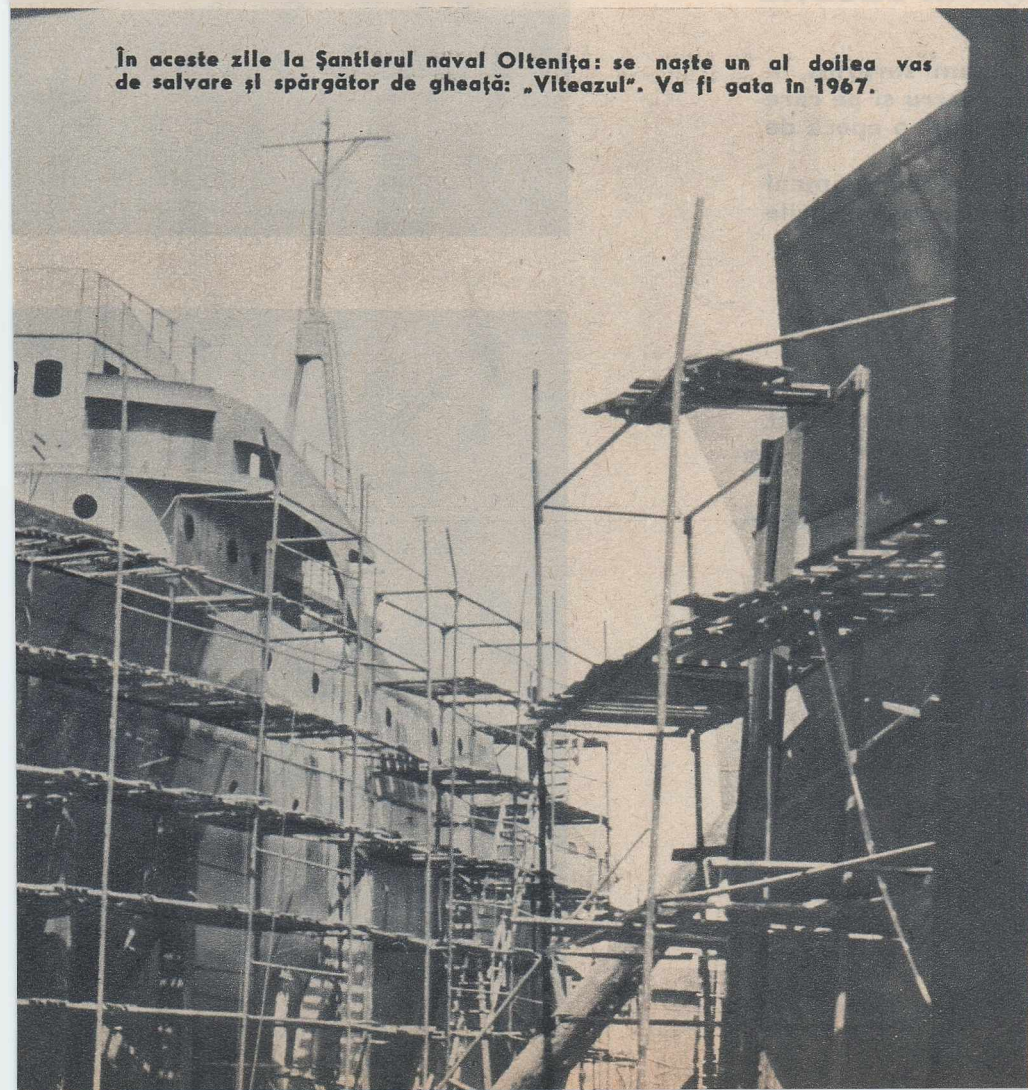

O navă tehnică foarte utilă la menținerea adîncimii necesare navigației: draga maritimă.

Una din ultimele operații înainte de lansarea navel: marcarea pescajului. Fără aceasta...

În aceste zile la Șantierul naval Oltenița: se naște un al doilea vas de salvare și spărgător de gheață: „Vlteazul”. Va fi gata în 1967.

„dragi și stimați telespectatori“

Emanuel Valeriu ne-a declarat o dată că «studioul A este logodit cu sportul». Era, pare-se, un mod ocolit de a ne aduce la cunoștință că în duminicile fără manifestări sportive notabile, adică meritând a fi televizate, studioul A va intra în vacanță. Au trecut însă și duminici în care transmisii sportive efective (8 mai) sau doar anunțate (29 mai) nu au fost încadrate de divertismentele studioului A. E o notă bună pentru această emisiune tînără faptul că absența ei este resimțită în mod neplăcut. Numai că dezamăgirea telespectatorilor frustrați de ceea ce au crezut că va reprezenta o nouă distracție duminică permanentă este și altceva decât un omagiu indirect adus calităților studioului A. Cînd Val Virtej sau Sfintul, sau Clubul tineretii lipsesc nemotivat, nu se produce un hiatus în program. Micul ecran ne oferă oricum ceva, chiar dacă emisiunea care ține locul celei dorite e mai puțin atrăgătoare. Duminică după-amiaza însă se procedează după principiul totul sau nimic. Sau sînt și două meciuri sau chiar trei și un program presărat printre ele, sau televizorul rămîne mut și opac pînă la ora 19.

De la prima apariție a studioului A, multă lume s-a mirat de temeritatea angajamentului televiziunii de a acoperi cu emisiuni întreaga zi de duminică. Acum însă e prea tîrziu pentru a mai fi luat înapoi sau respectat cu intermitențe. În definitiv, atunci cînd nu e fotbal s-ar putea transmite un film, care ține tot o oră și jumătate. (Pentru un program artistic în transmisie directă care să dureze toată după-amiaza, efortul organizatoric ar depăși probabil posibilitățile actuale ale televiziunii.)

Se observă însă unele ezitări în legătură cu studioul A. Ora de începere variază în funcție de primul meci, dar se pare și de alte criterii. Programul este destul de improvizat, ceea ce face să nu poată fi comunicat prin presă la început de săptămîină. Nici măcar sîmbătă seara nu ni se anunță ce vom vedea duminică. Unii colaboratori ai redacției sportive privesc în mod vădit muzica, variațiile, convorbirile și celelalte componente ale studioului A ca pe o umplutură care poate fi tratată fără prea multă considerație. În mod sistematic, unul dintre cronicarii de fotbal îi întrerupe pe invitații studioului A la jumătatea unei melodii, pentru ca telespectatorii să nu aplece cu cîteva minute prea tîrziu ce gîndește el în timp ce jucătorii se pregătesc de-abia să intre pe teren pentru a doua repriză.

Dar dincolo de aceste slăbiciuni și de observațiile critice care s-ar putea formula în legătură cu unele fragmente din program, studioul A a cucerit toate simpatiile. Prin ce? În primul rînd, prin calitatea prezentării. În fond, Emanuel Valeriu demonstrează în ce fel ar trebui să se facă întreaga comunicare dintre televiziune și telespectatori. Nu e vorba numai de talentul, de experiența și tactul său — indiscutabile — ci și de faptul că cel ce ne vorbește este unul dintre autorii emisiunii. Această situație privilegiată creează o deosebire enormă între modul cum introduce el pe unul dintre protagoniștii studioului A și formula seacă «În cadrul emisiunii X, Y va vorbi despre Z», pe care crainicii o citesc alb. Personalitatea prezentatorului creează de-a lungul întregii emisiuni o atmosferă de degajare decentă și agreabilă, un curent de simpatie și respect reciproc, foarte bine sintetizate în formula prin care Valeriu ni se adresează: «Dragi și stimați telespectatori». Alt merit al studioului A: depistarea unor formații noi sau invitate rareori în cadrul altor emisiuni, cîteva idei originale, preocupări interesante, cum este aceea de a ne prezenta diverse aspecte ale jazzului modern. Ar fi poate de dorit ceva mai multă continuitate. Interpreți promițători ca cei din tînărul grup «Andantino» ar trebui invitați nu numai o singură dată. Firește, ar fi bine ca studioul A să rămînă un veșnic explorator de domenii noi. Și, de asemenea, să-și păstreze exemplara autoexigență datorită căreia a eliminat rapid din repertoriul său tot ceea ce era sub un anumit nivel calitativ. Este, bunăoară, de salutat renunțarea la anumite producții «umoristice» sau la unele prezentări serbede ale actualității culturale.

Autorii studioului A ne-au demonstrat că sînt plini de inventivitate. Am dori din toată inima să persevereze, și mai ales să nu ne abandoneze în nici o duminică.

P.S. Sperăm că absența de duminică trecută a lui Emanuel Valeriu a fost accidentală și că miine totul va fi din nou ca de obicei.

Felicia ANTIP

ANCHETA FLACĂRII

realizată de Ion IONESCU
fotografii de Elena GHERA

ce fel de actori pregătim?

— AM SENZAȚIA CĂ PROFESORUL MEU, PORNIND DE LA «DATELE» MELE INIȚIALE, MĂ PREGĂTEȘTE PENTRU COMEDIE. «SPECIALIZAREA» NU E PREMATURĂ ÎNCĂ DE PE BĂNCILE ȘCOLII?

— PREMATURĂ? CHIAR DE NEDORIT — FIE CĂ E VORBA DE ȘCOALĂ, FIE CĂ E VORBA DE TEATRU. TEATRUL DE AZI RECLAMĂ UN ACTOR «TOTAL». NOTTARA A INTERPRETAT PESTE 700 DE ROLURI — ȘI E GREU DE CREZUT SĂ FI FOST TOATE DE ACELASI GEN.

— EXCEPȚIILE, MARILE EXCEPȚII NU INTRĂ ÎN DISCUȚIE. ACTORUL TREBUIE SĂ-ȘI AIBĂ GENUL SĂU.

Așadar, probleme. Probleme pe care le-am surprins în discuția câtorva învățăcei de la Institutul de teatru și pe care le considerăm firești tocmai pentru că trăim într-o epocă de căutări creatoare și avînt.

În scopul elucidării lor (și a altora) am adresat unor oameni de teatru câteva întrebări. Iată-le, dimpreună cu răspunsurile primite.

1 CONSIDERAȚI CĂ SE POATE VORBI DE UN ACTOR TOTAL ȘI UNUL SPECIALIZAT PARȚIAL? PENTRU CARE PLEDAȚI ȘI DE CE?

2 TÎNĂRUL ABSOLVENT AL INSTITUTULUI DE TEATRU E APT A JUCA UN TEATRU MODERN? PROGRAMUL INSTITUTULUI ÎL AJUTĂ ÎN ACEST SENS?

3 REPERTORIUL «CASANDREI», STILUL DE JOC, SPECTACOLELE ÎN ANSAMBLU, CORESPUND ACESTUI DEZIDERAT?

4 CONSIDERAȚI OPORTUNĂ RECENZAREA SPECTACOLELOR ACESTUI STUDIO STUDENȚESC DE CĂTRE CRITICA DRAMATICĂ? POT VENI OPINIILE CRITICULUI ÎN CONFLICT CU CEEA CE URMĂREȘTE ÎN TIMP PROFESORUL-REGIZOR?

răspund:

N. BARBU, critic teatral.

Dr. OVIDIU DRIMBA, conferențiar universitar.

Prof. univ. BEATE FREDANOV, artistă emerită.

Prof. univ. ILIE GRĂMADĂ, directorul Teatrului Național «Vasile Alecsandri» din Iași.

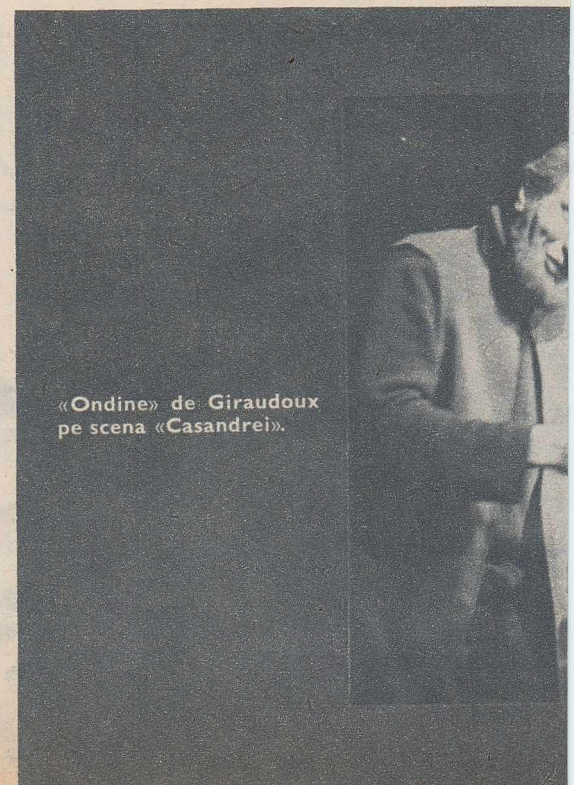
Prof. univ. GEORGE DEM. LOGHIN, prorectorul Institutului de artă teatrală și cinematografică «I.L. Caragiale».

MARIUS POPESCU, directorul Teatrului de stat din Baia-Mare.

Prof. MIRIAM RĂDUCANU, coregraf.

VALENTIN SILVESTRU, critic teatral.

ION SIMINIE, actor.

«Ondine» de Giraudoux
pe scena «Casandrei».

**DE LA ESCHIL LA O'NEILL
ȘI DE LA ARISTOFAN
LA CARAGIALE
CÎT MAI PUTINE
«UTILITĂȚI»**

VALENTIN SILVESTRU. Nu înțeleg ce înseamnă actor *total* sau *parțial*; cred că există actori pe deplin stăpîni pe profesiunea lor care nu poate rămîne străină de nici una din manifestările vieții și actori mai puțin stăpîni pe profesiunea lor sau de loc. Normal e așa, dar să-l considerăm *artist* pe actorul de talent care, prin cultură și exercițiu neîntrerupt, ajunge (sau tinde măcar) la stăpînirea deplină a tot ceea ce ține de arta sa, adică la cel mai înalt grad de profesionalitate, formîndu-se astfel încît să fie apt a răspunde oricărei solicitări scenice, indiferent de repertoriu.

BEATE FREDANOV. Firește, eu sînt, dacă am înțeles bine, pentru un actor «total». Pregătirea fizică (expresivitate corporală, agilitate, grație, acrobație, dans etc.), pregătirea spirituală (cultură generală și bineînțeles cultură teatrală), memorie, voință, imaginație, exercițiu sportiv — iată, în cîteva cuvinte, datele actorului modern, «total». Plus, bineînțeles, talentul...

OVIDIU DRIMBA. Dacă prin această formulă înțelegem actorul în stare să joace roluri tragice — de la personaje eschiliene sau shakespeariene pînă la cele ale lui O'Neill sau Eugen Ionescu (respectiv roluri comice de la cele ale lui Aristofan sau comediei dell'arte pînă la cele din comediiile lui Caragiale) — evident că idealul rămîne «actorul total», care, în acest caz, este un artist. Altminteri, actorul («parțial») rămîne ceea ce în teatru se numește «o utilitate».

N. BARBU. Dacă prin actor «total» înțelegem mobilitatea actorului (cu un deosebit accent și asupra mobilității intelectuale), cred că nu mai este cazul unei opțiuni.

MIRIAM RĂDUCANU. «Specializarea» prezintă în majoritatea cazurilor o comodă rezolvare pentru un profesor sau un regizor, iar pentru student acceptarea unei situații comode. Cunoșc rare cazuri cînd, datorită unor excepționale însușiri, cineva s-a consacrat unui gen anume. În timpul studenției, în împrejurarea mai sus-amintită, vîna aparține profesorului, iar în teatru, regizorului. Marele repertoriu dramatic a fost totdeauna — și este astăzi îndeosebi — o redare a complexității vieții. O redare complexă corespunde conținutului oferit și de la sine înțeles se impune

ideea unei pregătiri complexe. Ca profesor, nu am bucurie mai mare decît să descopăr și să-l fac pe cel care lucrează să-și descopere noi și mereu noi posibilități. Cît despre «actorul total», care să știe de toate, am următoarea părere: nu e suficient să acumulezi multe, ci sa știi cum să le întrebuițezi.

ION SIMINIE. Firește, pentru un actor complex, «total»! Argumentele? Socolesc că teatrul zilelor noastre respinge «actorul-șablon», «specializarea» pe un anumit gen de roluri; dimpotrivă, îl obligă la o gamă de mijloace și expresii artistice cît mai variate. Actorul modern trebuie să stăpînească muzica, dansul, dar mai ales plastica scenică, mișcarea expresivă. Actorul modern trebuie să știe din ce în ce mai mult să vorbească prin mișcare și gest. Mai mult chiar, e timpul să începem a avea o școală de pantomimă. Pantomima e o modalitate de expresie indispensabilă teatrului modern.

**LA TEATRUL MODERN
PLECÎND DE LA ANTIC**

VALENTIN SILVESTRU. Pregătirea studentului în arta dramatică vizează, după cîte știu, formarea unui actor pentru teatrul românesc de azi. Școala trebuie, evident, să-i dea tînărului o solidă cultură de specialitate și să-l pună în contact cu cele mai reprezentative momente și stiluri din istoria teatrului național și universal. Institutul nu poate rămîne impermeabil la înnoirea curentă a acestei străvechi arte, dar nici nu poate consacra un spațiu didactic prea amplu noutăților de ultima oră. Piese noi, curente noi, modalitățile spectaculare și ideile noi față de care tineretul arată un îndreptățit și necurmat interes ar avea terenul cel mai potrivit de manifestare în activitatea cercurilor studențești. Unul din aceste cercuri, inițiat pare-mi-se de teatrologi, a oferit în anul de față un exemplu pozitiv prin serile bilunare în care au fost prezentați (și reprezentați), discutați, Alfred Jarry, Pirandello, Arthur Miller, Eugen Ionescu, Edward Albee și alții. Ar fi, probabil, folositor ca o asemenea activitate de natură experimentală să capete un cadru mai larg și un sprijin mai eficace din partea corpului didactic, în sensul diversificării și organizării. Deopotrivă de utile în același sens pot fi și sesiunile științifice — unele au și fost — în care studenții însuși să prezinte cercetări proprii în aria teatrului contemporan, expunerile teoretice conjugîndu-se cu demonstrația scenică.

ILIE GRĂMADĂ. Tinerii absolvenți care au venit de la Institutul de teatru sînt realmente pregătiți pentru a juca teatru modern. Experiența făcută în teatrul nostru, prin încredințarea unor roluri de mare răspundere Corneliiei Gheorghiu, lui Dorel Juster, Costel Constantin, Cristinei Deleanu și altora s-a dovedit fericită în acest sens. Consider însă că ar mai trebui să se insiste și asupra orientării interpretative a studenților în ce privește teatrul clasic și mai ales cel antic. În orice caz, în orice piesă, antică sau modernă, nu trebuie să se vorbească (sau să se rostască cuvinte) ca pe stradă. Teatrul rămîne teatru.

GEORGE DEM. LOGHIN. Formarea personalității artistice a unui actor modern animă preocupările actuale ale școlii românești de artă dramatică. Manifestînd un spirit deschis față de ideile înnoitoare propuse de pedagogia artistică mondială, contribuind prin propria sa funcție didactică la înnoirea procesului de pregătire a viitorului actor, învățămîntul nostru teatral a evoluat în cuprinsul unui sistem de idei pedagogice, metodologice și educative menite să-i asigure o fizionomie proprie, potrivită cu individualitatea sa națională. În cadrul ei vom căuta deci dezlegarea problemei ce ne preocupă. Practica și teoria artistică așa cum sînt predate de pedagogii școlii românești de artă dramatică ne dovedesc atenția pe care aceștia au acordat-o totdeauna formării unui actor complex, apt să contureze cu fiecare rol o nouă identitate umană.

BEATE FREDANOV. O atare pregătire complexă îndeplinește institutul nostru pentru tinerii cu talent.

ION SIMINIE. Răspunsul meu e pozitiv la această întrebare. Dar, răspunzînd în continuare, mă întreb: dramaturgia originală servește teatrul modern din punctul de vedere al elementelor aduse în discuție? Nu prea... Adesea textele dramatice originale nu ne oferă inițial atari prilejuri ci, abia în spectacol, ca urmare a intervențiilor regiei. Și uneori așa se naște în spectacol artificialitatea. Excepțiile pe care le constituie în acest sens «Omul care și-a pierdut omenia» de Horia Lovinescu și alte cîteva piese pot umple, numericeste vorbind, golul?

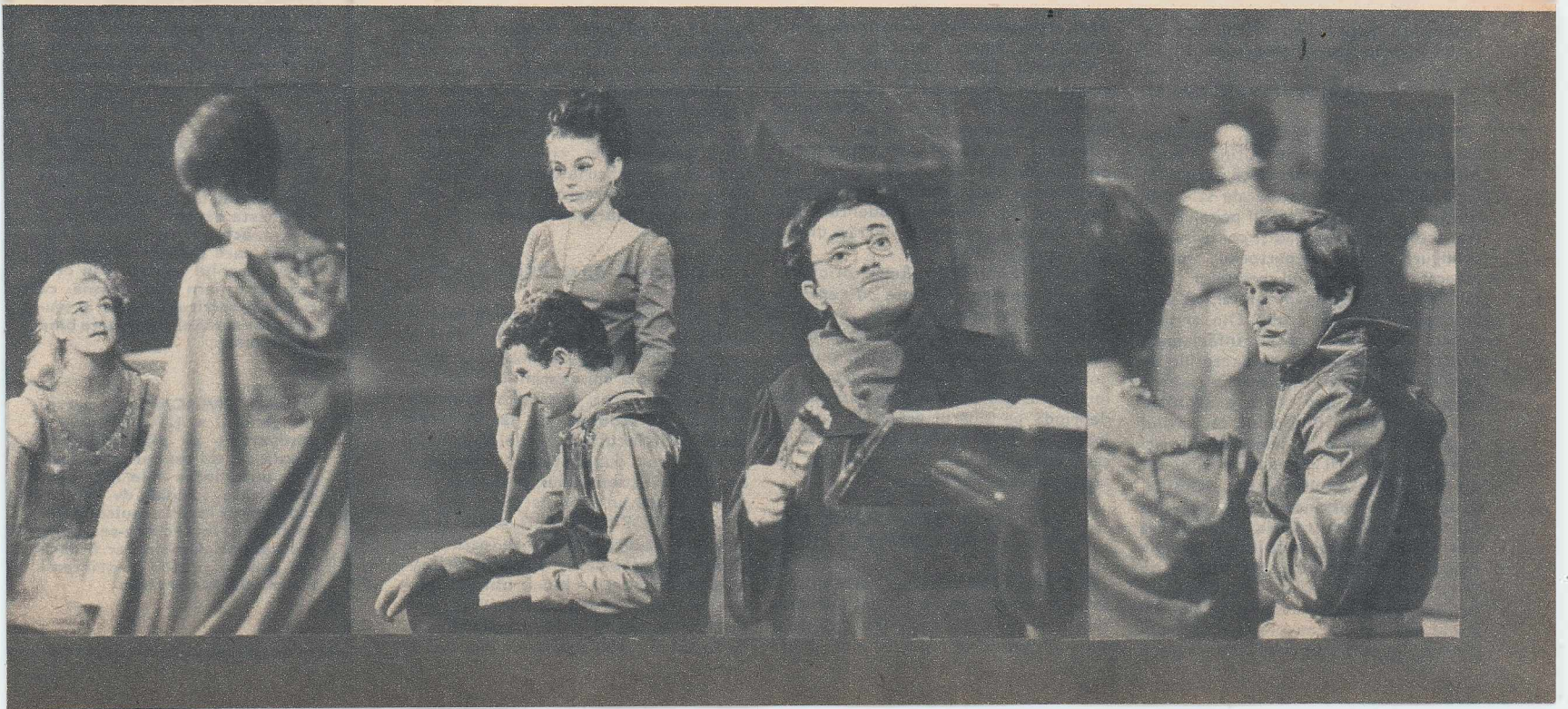
REPERTORIU BUN...

MARIUS POPESCU. Existența unui studio experimental permite studentului-actor să se integreze într-un teatru

(Continuare în pag. 16)

Își poate imagina cineva că aici e vorba de... «Hamlet»? Numai că textul bătrînului Will servește de data aceasta, în exclusivitate, mișcarea și imaginația studenților (anul I, ora de mișcare și expresie a corpului).

ce fel de actori pregătim?

modern. Pentru a obține rezultate valoroase în pregătirea «actorului total», I.A.T.C. are toate posibilitățile și prezintă toate garanțiile. Nu le rămâne viitorilor actori decât să răspundă cu pasiune și dăruire. Unele spectacole ale «Casandrei» («Privește înapoi cu minie», «Ondine») corespund de zideratului în discuție. Și fiindcă a venit vorba... De ce de câțiva ani, cu toate insistențele teatrului nostru, nu am primit nici un absolvent? Când își vor alege

în marea cultură teatrală, a noastră și a altora, și să contribuie la îmbogățirea repertoriului general cu titluri noi. Trăsături ale unei arte interpretative caracterizate de sobrietate, laconism, poezie, expresie corporală și mimică controlată de gând și raportată la țelul principal al personajului se întâlnesc frecvent în jocul tinerilor studenți. Stagiunile sînt foarte felurite între ele, și dacă cea în curs e mai săracă decât altele, nu se pot formula concluzii asupra întregului proces de învățămînt; în anul viitor vom fi împinați de alte clase, cu alți profesori și alți studenți, care ne vor oferi, fără îndoială, rezultate sensibil diferite. Nu sînt însă de părere ca spectacolele de pe scena studioului să fie încredințate spre supraveghere regizorală definitivă altor persoane decât profesorului titular. Obiceiul ca asistenții ori lectorii să capete răspunderea exclusivă a reprezentațiilor duce câteodată la rezultate discutabile și produce inconveniențe în ce privește jude-

buție, n-ar trebui să intre în circuitul public. În acest caz critica ar putea fi un consilier amical al școlii, oaspete la o dezbateră; recenzia nu-și va avea locul. Da, se poate întîmpla — și se și întîmplă — ca opiniile criticului să vină în conflict cu ale profesorului-regizor. Dar care din ei e infailibil? **Discuția principală e cît se poate de utilă și în acest domeniu.**

GEORGE DEM. LOGHIN. Cum școala noastră e mereu interesată să-și îmbunătățească activitatea, e firesc să manifeste o sinceră dorință de a cunoaște opinia criticii dramatice. Ne simțim ajutați de aprecierile cronicii dramatice atunci cînd aceasta reflectă tendința criticului de a judeca spectacolele studioului nostru în dubla lor funcție, artistică și pedagogică.

ION SIMINIE. Da, dar cu o condiție: **intransigența criticii să nu capete aerul sabiei lui Damocles!** Să nu uităm că de multe ori un profesor poate distribui studentul într-un rol opus tempe-

din elementele unei grupe mici.

ÎN LOC DE CONCLUZII

«În loc de», pentru că e imposibil a trage concluzii la o discuție mereu deschisă, pentru că mereu se învață și se joacă, se va învăța și juca, teatru.

Discuțiile despre marea răspundere și imensa frumusețe a menirii actorului ne amintesc rîndurile scrise cîndva de Tudor Vianu, în al său «Jurnal», cu referire la cele peste 700 de roluri interpretate de Nottara: «Cine a mai consacrat atîta meditație sufletului omenesc? Tizian n-a pictat atîtea portrete. O galerie mai întinsă de caractere n-au scos din tezaurul observațiilor și fanteziei lor decît Dante, Shakespeare, Balzac și Tolstoi». Dar a mai reieșit ceva. Cine putea reda mai bine contrastele shakespeariene decît acel renumit Garrick, despre care se spunea că ride cu jumătate de față și plînge cu cealaltă jumătate? Fiecare epocă și-a avut teatrul și fiecare teatru și-a avut actorul. Teatrul modern cere artistului să enunțe artistic idei, să se apropie de eternul uman al epocii sale. «Fiind chemată să realizeze acțiunea închipuită de poet — spune Tudor Vianu — arta actorului, departe de a fi o copie a operei literare, este mai degrabă prelungirea și culminarea ei. În împlinirea acestui rol, actorul simte că relația sa cu textul nu este a unui simplu slujitor ci a unui artist original care întrebuițează textul ca un material în vederea scopurilor sale proprii: crearea unei vieți intense și expresive». Tocmai pentru crearea scenică a acestei vieți «intense și expresive», așa cum a reieșit predominant și din discuția cu interlocutorii noștri, pregătirea actorului trebuie să cuprindă cît mai multe discipline (plastică, muzică, mimică etc.). Numai o pregătire multilaterală îl poate pune la dispoziția teatrului modern, numai o asemenea pregătire poate satisface așteptările marelui public.

Clasa lui George Carabin — în «Vară și fum» de Tennessee Williams pe scena «Casandrei».

absolvenții institutului teatrul, fără criteriul coordonatelor geografice?

...DAR ȘI INVESTIGAȚII

VALENTIN SILVESTRU. Studiul Institutului de teatru constituie o posibilitate fericită de practică artistică. Cele mai bune spectacole ale sale s-au integrat cu personalitate în peisajul teatral actual, iar uneori au și contribuit la configurarea lui. Repertoriul trebuie judecat atît sub unghiul cerințelor generale față de un program teatral, cît și în funcție de nevoile școlii. Din ambele puncte de vedere el se înfățișează destul de potrivit — cu excepțiile de care nu sînt scutite nici marile noastre scene. Poate că n-ar strica o ambiție mai pronunțată a ineditului, căci, avînd la dispoziție un corp select de istorici teatrali, profesorii pot descoperi și un alt Corneille decît cel din «Cidul», și un alt Giraudoux decît cel din «Ondine», și un alt Goldoni decît cel din «Slugă la doi stăpîni» — piesele acestea fiind cunoscute spectatorilor de pe scenele altor teatre — și chiar alți autori din capitolele respective ale teatrului universal. E nevoie ca și studioul institutului să întreprindă investigații

care a activității reale a institutului și a colectivului fiecărei catedre.

GEORGE DEM. LOGHIN. Apreciat în ansamblu, repertoriul «Casandrei» a corespuns în liniile lui directoare scopului propus. Dar e tot atît de adevărat că, uneori, în repertoriul nostru au pătruns piese ce nu vor rămîne ca permanențe ale culturii teatrale. Or, educarea studentului trebuie făcută pe baza unor lucrări dramatice reprezentative.

BEATE FREDANOV. Repertoriul «Casandrei» nu are analogie cu repertoriul celorlalte teatre. El reprezintă încheierea procesului de învățămînt, în care absolvenții pot da, în fața publicului, măsura talentului și pregătirii lor. În felul acesta institutul urmărește să-l deprindă pe tînărul artist cu ceea ce înțelegem prin munca creatoare, pe care într-un teatru bine organizat s-o poată aplica și dezvolta.

OPORTUNITATE INCONTESTABILĂ

VALENTIN SILVESTRU. Poate că unele spectacole, pe care Consiliul institutului le socotește mai slabe, deși oarecum necesare prin repertoriul ori distri-

ramentului pe care-l manifestă, tocmai pentru a-l face să-și învingă anumite slăbiciuni, în vederea «totalizării» lui...

N. BARBU. Poate că s-ar conveni ca respectivele cronici să fie publicate cu precădere în presa de specialitate. Chiar dacă opiniile criticului ar veni uneori în conflict cu intențiile pedagogice ale profesorului-regizor, cronica rămîne o verificare necesară.

CRITICĂ SAU PEDAGOGIE?

BEATE FREDANOV. Considerăm deosebit de oportună critica în presă a spectacolelor studioului nostru. În legătură cu aceasta îmi exprim însă din nou un gând mai vechi: criticul să-l urmărească pe student de la intrarea acestuia în facultate. Astfel (sau numai astfel), prin cunoașterea treptelor dezvoltării studentului, criticul de teatru ar aduce un spor de eficiență.

OVIDIU DRIMBA. Recenzarea spectacolelor studentești mi se pare a fi chiar obligatorie. Cronicarul dramatic să țină seama — lucru obligatoriu — și de faptul că aici profesorul-regizor experimentează încă studenții sau de faptul că trebuie să facă o distribuție

oaspeți străini despre institut

I.O. TOPORKOV, artist al poporului al U.R.S.S. «Dintre toate manifestările prezentate... cele mai profunde impresii mi le-au produs spectacolul Institutului de artă teatrală și cinematografică «I.L. Caragiale» din București, cu «Hamlet», și spectacolul directorului școlii «Mima Théâtre» din Paris — Jacques Lecog».

JACK THOMAS BROOKING, profesor la Universitatea din Kansas, S.U.A. «Îmi place să constat că în România... domnește această dorință de a învăța, acest ritm tineresc, optimist, care trebuie să caracterizeze secolul nostru. Din cele văzute mi-am dat seama că talentul, spiritul creator al studenților români sînt foarte bine canalizate».

JEAN DARCANTE, secretar general al I.T.I. «Făcînd o comparație pe plan mondial, școala dv. de teatru este, desigur, una dintre cele mai bine organizate... Școala dv. de teatru a trezit invidia multor delegați care, întorcîndu-se acasă, vor spune: «Ce bine ar fi dacă am avea o școală ca prietenii noștri din București».

„Cazul G“

adolescenții

o carte

Un copil (de 15 ani) a înjurat-o pe profesoara de franceză și a fugit de la școală. Un copil rău, veți spune... A doua zi a fost chemat la directorul școlii. «Știi ce ai făcut?». «Da, știu». «Dacă ești atât de grozav, i-a spus directorul școlii ridicându-se în picioare, ai curajul să înfrunți un bărbat,

nu o femeie: înjură-mă și pe mine!» Elevul s-a îndreptat spre ușă. A deschis-o. Și înainte să fugă a șuierat ceva printre dinți. În cabinet se mai aflau: diriginta clasei, secretara de partid a școlii și un ziarist. Ce copil! Un pui de huligan, veți spune. La portretul abia schițat să mai adăugăm câteva linii: repetă pentru a treia oară clasa a VII-a, «a injura», «a se bate», «a chiuli» au devenit rațiunea lui de a fi. E impulsiv, mereu pus pe ceartă, gata oricând să jignească din te miri ce, pe oricine. De necrezut, veți spune. Cum pot apărea în condițiile societății noastre asemenea specimene?

Liceul horticol din Băneasa a trimis un grup de băieți la Școala normală de fete din București pentru câteva zile să ajute elevele la curățatul pomilor. Muncă, risete, cântece și, la sfârșit, «o serată». Noaptea târziu, viitorul inginer I.R. îi spunea Eugeniei: «Știi? Eu te iubesc». Nu l-a auzit decât luna care ridea strîmb după un fuioar de nor. Cei de la Liceul horticol n-au mai venit la Școala normală pentru curățat pomi, dar cițiva dintre ei se întâlneau cu Eugeniile inimilor lor. În 1949, I.R. a devenit inginer agronom și s-a angajat în comuna Izbiceni, iar apoi s-a transferat la Corabia. Îi era urît singur. «Nu pot trăi fără tine, Eugenia».

Ea avea 20 de ani iar el 24. S-au căsătorit. Și Eugenia s-a mutat la Corabia. N-a lăsat-o să lucreze. «Bărbatul trebuie să muncească, nu femeia. Ea — acasă, cu gospodăria, cu copiii». Peste un an, în octombrie 1950, a venit și copilul: un băiat. «Acum, spunea Ion, căsnicia noastră are un rost, un echilibru». Dar peste 4 ani, în 1954, echilibrul, ca și on, a început să se clatine: a început să bea, să-și piardă mereu (și în public) echilibrul. Devenise certăreț, impulsiv, gata oricând să jignească din te miri ce... În lăța unui om, gîndea Eugenia, pot surveni asemenea accidente trecătoare. Cîteva ani a căutat să acopere lucrurile atât față de familia ei cît și a lui; spera să-l vindece. Dar Ion bea mereu: cînd pleca de la slujbă necepa să bea, seara venea acasă beat mort, iar noaptea nevoia de alcool îl trezea din somn — bea și noaptea. Noaptea copilului erau din această cauză albe și duhneau a băutură. Ambele familii — și a ei, și a lui — au aflat. «Lasă-l, i se spunea, copilul va crește strîmb». Noaptea copilului au devenit violente, aveau în ele ceva de groază: bătăi, bătăi crunte, dar mai ales bătăi din nimic — ca un trăsnet pe cer senin. Cînd mama nu mai rezista la bătaie, trecea la rînd copilul. Copilul, care se afla în perioada de creștere, de formare... «Divorțează, femeie!», i se spunea. Ion o bătea și o lăsa în lac de sînge. «Dacă încerci să divorțezi, o amenința Ion, îți iau copilul, te ciungesc, îți scot un ochi și n-ai să te mai măriți niciodată!» Totuși, pînă la urmă, Eugenia s-a hotărît să divorțeze. După zece ani de chin! Mai ales că Ion și-a găsit și o imantă.

Eugenia și-a luat copilul și a plecat la București, la mama ei. Organele de justiție i-au dat mamei copilul, tabilind o pensie alimentară echivalentă cu a patra parte din salariu.

Eugenia s-a înțeles totdeauna bine cu rudele soțului ei. Și astăzi are pentru acestea numai cuvinte frumoase. Însăși familia soțului a sfătuit-o să divorțeze. Dar tot rudele, și o serie de prieteni, după transcrierea divorțului, au încercat, la presiunile lui Ion, să-i împace: «Spune că se va schimba, că va fi alt om, de nerecunoscut». «Dar nu-l mai iubesc...» «Pentru copil, trebuie să încerci». Ion se mutase, a să schimbe mediul, de la Corabia la Caracal; tot la finalcool. Eugenia a luat copilul și s-a dus acolo. Ion însă era același om: a schimbat locul, nu și năravul. Viața de chin a reînceput.

Și după 11 ani Eugenia a plecat; pentru totdeauna. I.R. s-a mutat la G.A.S. Bucșani, în regiunea București. Acum, se pare, lucrează chiar în Capitală. Unde, nu se tie. Nu se știe nici unde locuiește. I.R. nu vrea ca familia actuală lui soției (a treia soție) să știe că are un

copil! Pensia alimentară de 200 lei (oare numai cu 80 lei a crescut salariul inginerului în 9 ani?) o trimite de la o adresă fictivă. Am în față cuponul mandatului postal nr. 745 din 5 ianuarie: «R.L., str. Mitropolit Grigore nr. 46, raion N. Bălcescu, București. 100 lei pensie alim. copil pe perioada 15 — 31 dec.». Un scris regulat, format, un scris de intelectual!...

Pînă la a treia căsătorie I.R. mai vedea copilul. Venea duminicile. Căsătorindu-se a treia oară, a început să rărească vizitele: dacă-l vede la 3 — 4 luni. Mai dă însă din cînd în cînd cîte un telefon. Nici la școală n-a făcut vizite. Pentru că acolo lucra, la un moment dat, o rudă a actualei sale soții, iar el... n-avea copil! Cînd Eugenia, ajunsă la disperare din pricina răutăților copilului, i-a spus: «Îți dau cît îmi dai tu și ia-l la tine, acum are nevoie de o mină forte», I.R. i-a rîs în nas: «Ce, am înnebunit? Vrei să mă arunce nevastă-mea pe stradă?». Noua soție a lui I.R. e profesoară...

Așadar, Gabriel R. e un copil rău.

Prima dată a rămas repetent pentru că a chiulit și a avut foarte multe absențe nemotivate. În tot acest timp s-a dus în parcuri și... a citit. «Citește, ne spune mama sa, enorm de mult. Orice. Îi place foarte mult geografia». A

chiulit ca să citească și citind — dar nu ceea ce trebuia — a rămas repetent. «N-a existat o mină forte în casă, să-l țină în friu; eu trebuia să am grijă și de serviciu, și de gospodărie». Într-un dulap G.R. are un sertar al lui, ținut sub cheie. Foarte mult timp din zi — din zilele de chiul — îl vezi cercetînd (sau completînd) colecția de monede vechi. «G (face) numismatică, e pasionat; din banii pe care-i dăm își cumpără monede vechi».

Și fiindcă a venit vorba de bani:

— Bunică, dă-mi trei lei!

— Nu-ți dau, nu meriți.

Schimbul acesta de «dă-mi, nu-ți dau» durează cîteva ore. («Terorizarea face parte din sistemele lui; e delibărată»). După trei ore (timp în care G.R. se ține după bunică-sa cu geanta acesteia în mînă; totdeauna a avut geanta la dispoziție, dar niciodată n-a luat singur) bunică îi dă trei lei. Ce face cu acești bani? Merge la cinema ori îi strînge pentru a-și cumpăra cărți. «Băiatul meu e brînză bună în burduf de ciine. E deștept, receptiv, citește mult, merge la expoziții, cunoaște toate muzeele Capitalei, îi place foarte mult cinematograful, dar...»

Am stat îndelung de vorbă cu acest băiat brunet, drăguț, cu ochi inteligenți și un zîmbet cînd cald, cînd ironic. Se pare că și înțelege marile greșeli și e dispus să le curme. Nu i se poate găsi vreo scuză: unui copil inteligent trebuie să-i pretinzi mai mult și să-i ierți mai puțin, pretențiile tale (părinte, școală, societate) crescînd tocmai în raport cu calitățile sale; tocmai existența lor (sau trădarea lor) amplifică în dimensiune greșelile. Dar trebuie să recunoaștem că principalul vinovat pentru anii pe care i-a pierdut Gabriel, pentru tot răul din el, e tatăl său. Ce exemplu i-a oferit? Ce educație i-a dat? Ce viață i-a asigurat? Care sînt perspectivele pe care i le-a creat? E ușor să-ți aduci din București la Corabia o femeie pentru că ți-e urît singur, e ușor să spui (e și frumos) că un copil dă echilibru căsniciei, dar cînd faptele nu mai corespund vorbelor patetice, cine răspunde? Copilul a rămas de trei ori repetent. Prima oară pentru că a chiulit. Să nu uităm însă că Gabriel a fost obișnuit cu pauze mari în procesul de învățură, cînd mama făcea cu el de mînă «naveta» aceea dureroasă prin care spera să-și refacă viața: Corabia-București, București-Caracal, Caracal-București. În primul patru ani de școală Gabriel a schimbat trei școli, trei învățători. Cine răspunde? E suficient să completezi lunar un mandat postal echivalent cu o parte din salariu? E plăcut să guști aromele bahice, dar cînd începi să confunzi paharul cu sticla și mai apoi sticla cu butoiul, lucrurile se schimbă și începi să dai serioase semne de dezumanizare. Cine răspunde de influența pe care o exercită exemplul părintelui asupra propriului copil?

Gabriel e un copil rău. Dar Gabriel e și un copil bun. Pentru că e copil. Depinde cum îl formezi. Gabriel trebuie salvat. Școala va depune eforturi în continuare (pentru fapta lui urîtă și-a primit pedeapsa). Și mama lui (nu toată familia — mătuși, unchi — pentru că prea mulți nași strică...). Dar ing. I.R. nu vrea să contribuie, prin reabilitarea copilului, la propria lui reabilitare? Sau invers? Dar noua lui soție, profesoara?

Bazil DUNĂREANU

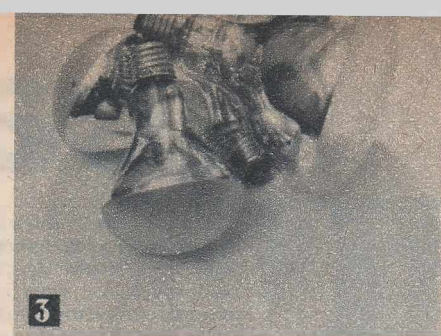
Există — spun poezii — un tărîm ciudat. Aici clipele sînt colorate de fericiere, oamenii tineri își jură unul altuia dragoste pe viață, iar mingile aruncate în sus se prefac în stele care se întunecă numai rar, foarte rar, cînd cineva de pe pămînt zdrobește cu cizma niște flori sau cînd altcineva îi spune unei fete frumoase: «nu!» Tărîmul acesta — afirmă poezii — se numește Adolescență. Iar eu l-am vizitat. Și l-am vizitat citind o carte simplă, cu o frunză pe copertă și cu cîteva chipuri omenești ascunzîndu-se în spatele cuvintelor ca după copaci. Cartea se numește: *O raită prin pădurea de întimplări*, cuprinde vreo șaptezeci de scurte narațiuni în proză și e scrisă de Vasile Băran. Cu cele o sută de pagini ale ei, e — cum ar spune Arghezi — «... un dar, / O carte pentru buzunar, / O carte mică, o cărticică».

Țara din carte, țara Adolescență, nu e chiar atît de tînără. Ea are chiar și un trecut. (Nu trebuie să fii prea bătrîn ca să ai un trecut. Asta se cîștigă ușor, de obicei cu durere.) În trecut, toate erau altfel: «Femeia aceasta, altădată tînără și frumoasă, cu fața plină de cute ca niște rîpe, a fost tînsă cu mașina «zero» de doctorul veterinar care inspecta școala în calitate de doctor uman, în fața copiilor, care rideau cu lacrimi, pentru că doctorul veterinar, care controla școala în calitate de doctor uman, a găsit pe gulerul cămășii copilului ei, Laie, ridicat cu bățul, un păduche, unul din nesfîrșitele coloane de păduchi care circulau atunci, în vremea aceea de război, pe cămășile copiilor lumii». Pe atunci bărbății se căsătoreau pentru pămînt și nu priveau fețele soțiilor toată viața, adolescenții căpătau uneori nume ciudate (în loc de «băiatul de la școala din colț», «băiat de prăvălie»); tot pe atunci existau sate care trăiau sub pămînt: «Numai hornurile caselor ieșeau în afară ca niște cruci într-un cimitir. Și cîte cruci erau, atîția oameni trăiau sub pămînt și cînd se mai ivea o cruce însemna că s-a mai născut unul și nașterea lui era anunțată, după datine străvechi, de bocitoare».

Dar țara numită Adolescență are mai ales prezent. Prezent și viitor. Și iată-i pe oameni mergînd la concert și ascultînd muzică și devenind deodată frumoși și semănînd între ei. Și iată-i, la sfîrșitul concertului, «ridicîndu-se, dezlîntînd furtuni de mărturisiri și coborînd scările ca niște statui». Sînt cei care încep săpăturile pentru canalul de aducțiune al hidrocentralei și înaintează pe sub pămînt cu sentimentul nedestăinuit că odată, la un moment dat, dintre straturi va izbucni gîlgiind un izvor. Tot ei coboară din tren, în plin cîmp, și zăresc locul unde va fi șantierul și cercetează priveliștea «îndelung, ca niște pictori, și o învăluie în gîndurile lor ca într-o cămașă de foc, și viroaga începe deodată să se agite și să fiarbă și să se strîngă și să se desfacă și să fugă, ghemuindu-se, sub dealuri. Și nimeni, niciodată, n-o mai văzu, din momentul acela, așa cum era».

E o țară fermecătoare Adolescența. Nu locuiesc în ea numai oameni tineri. Dar trece pe cer lumina din părul femeilor frumoase. Și toate obiectele au suflet bun. Și toate priveliștile devin strălucitoare, atunci cînd le contemplă oamenii. Iar cartea lui Vasile Băran — nu cu toate paginile ei, dar cu cele mai multe — te ajută să vezi aceste lucruri și să nu treci pe lîngă ele fără să le dai un semn de dragoste.

Florin MUGUR

Cu ocazia închiderii cursurilor de fotografie artistică de anul acesta, programate de Universitatea populară din București în colaborare cu Asociația artiștilor fotografi, s-a organizat și o mică expoziție de fotografii executate de cursanți.

Din felul în care foștii cursanți și-au ales fotografiile pe care le expun se poate vedea eficacitatea cursului urmat. Există o mai mare exigență în alegerea temelor și în rezolvarea plastică, un gust mai rafinat și o concepție mai clară despre mijloacele și rosturile artei fotografice

- 1 Rodica — de Mihai Cios.
2 Ritm în pădure — de Liviu Diojdescu
3 Paleta fotografului — de Constantin Roman.

— EXPOZIȚIE DE SFÎRȘIT DE AN —

câteva propuneri interesante

Cititorul nostru Ioan D. Ștefan din București ne trimite o scrisoare foarte cuprinzătoare în care, scoțind în evidență o serie de lucruri ce-i plac în revista noastră, ne dă și câteva sugestii:

1. Revista publică în mod frecvent reportaje, prezentări etc., din activitatea teatrelor de proză; ar fi bine să se oglindească în aceeași măsură și activitatea teatrelor muzicale. *Sintem de acord!*

2. Pe copertă ar fi bine să mai apară și aspecte din munca medicilor. *Vor apărea!*

3. La rubrica «Povestea vorbeii» să se răspundă cititorilor când pun întrebări ce intră în profilul acestei rubrici, eventual dindu-se mai mult spațiu. *Cînd ni s-au adresat întrebări de acest fel am făcut-o și pînă acum!*

4. Să nu se mai ocupe spațiu în revistă răspunzîndu-se unor cititori care ridică probleme asupra cărora redacția și-a spus deja punctul de vedere (de exemplu: grafica titlurilor noastre). *Intru totul de acord!*

5. În unele numere se dă prea mult spațiu citei unei fotografii venite de la cititori (ex.: fotografia «Înainte de apus» nr. 3 din 1966). *Nu credem că ar fi bine să ne însușim acest punct de vedere. Să discutăm de câteva ori despre posibilitățile noastre de a tipări în culori în interiorul revistei!*

6. Să se publice mai multe fotografii în culori în interior. *Ne pare rău, dar deocamdată nu avem posibilități tehnice. (De altfel, conform propunerii făcute la pct. 4, dacă am fi fost consecvenți n-ar mai fi trebuit să răspundem la această problemă deoarece am mai discutat de câteva ori despre posibilitățile noastre de a tipări în culori în interiorul revistei!)*

și bune, și rele...

Cititorului Traian Cioroiu din comuna Birca, raionul Băilești, îi plac majoritatea articolelor, anchetelor și rubricilor noastre. În același timp însă are a ne reproșa unele scăderi:

— Coloritul copertei din nr. 16 (Dan Spătaru). Trebuie să arătăm corespondentului nostru că această culoare, ce i se pare nefirească, este intenționată, figura cîntărețului fiind luminată de un reflector cu filtru violet.

— Inconsistența rubricii de sport (autorul se referă la sărăcia tematică), părere împărțită în oarecare măsură și de redacție. Ne vom strădui să asigurăm o mai mare varietate de subiecte.

— În continuare tov. Cioroiu face următoarele propuneri:

— Organizarea unor concursuri de caricaturi și fotografii. În acest scop ne și trimite o caricatură, care din păcate nu corespunde din punct de vedere grafic.

— Orice copertă (în special cele conținînd portrete de actori, cîntăreți, oameni de știință, de cultură) să fie însoțită în corpul revistei de o prezentare a personalității respectivului.

Propunerile au fost reținute.

cum să ne ocupăm de fotbal?

«Reșițenii sînt foarte atrași de Flacăra» — ne scrie tov. Ioan Neț din Reșița, subliniind că în revistă cititorii cu cele mai variate preocupări găsesc articole, reportaje, fotografii din toate domeniile. Dar iubitorii fotbalului sînt cam nemulțumiți, pentru că în «Flacăra» se publică prea puțin despre sportul cu balonul rotund.

Poate că tov. Neț are dreptate și ne vom strădui, mai ales acum, în perioada dinaintea campionatului mondial, să-i mulțumim pe pasionații acestui sport. Dar o cerere a corespondentului nostru nu ni se pare binevenită: el ne solicită să publicăm în fiecare săptămînă clasamentul jocurilor

din campionatul categoriei A. Ce rost ar avea să mai publicăm și noi — la sfîrșitul săptămînii — acest clasament, care apare în primele zile ale săptămînii în majoritatea cotidianelor?

Desigur, să ne ocupăm de fotbal, dar altfel. Și sugestiile ce ni s-ar putea face pentru acest altfel sînt oricînd binevenite.

P.S. Ați cîștigat prinsoarea: U.T.A. este o echipă cu o existență mai îndelungată în prima categorie decît Steaua.

nu se încadrează în stilul arhitectonic...

La nota noastră critică din nr. 9 al revistei, intitulată «O scrisoare din Brașov», ne-a răspuns Ștutul popular orășenesc Brașov. Privitor la carentele din domeniul transportului în comun, semnate și prin fotofiletul din nr. 4, ni se răspunde cu o frază conținînd generalități: («Problema se îmbunătățește continuu...» «ea constituie o preocupare permanentă» etc., etc.). Cu privire la absența de pe peronul gării Brașov a unor bufete, chioșcuri comerciale și de difuzare a presei, ni se face cunoscut că aceste instalații sînt pregătite, dar Ministerul Căilor Ferate nu permite instalarea lor, ele «neîncadrîndu-se în stilul modern al gării».

Nu este cu puțință ca instalațiile respective, a căror utilitate nu mai trebuie demonstrată, să-și găsească totuși loc în ansamblul arhitectonic al gării Brașov?

brichetele buclucașe...

Foiletul «Colecționez brichete», publicat în nr. 9 al revistei noastre, critica lipsa de pe piață a tuburilor cu gaz pentru brichete fabricate de întreprinderea «Metalochimica»-Timișoara. Ștutul popular al regiunii Banat, secția de industrie locală, ne trimite

o adresă în care recunoaște județea celor sesizate, comunicîndu-ne și măsurile luate: fabricarea de către întreprinderea «Electrometal»-Timișoara a un număr sporit de tuburi și livrare lor către I.C.R.M. București. Astfel, în luna martie au fost aduse pe piața Capitalei 266 tuburi, în aprilie 500. Să cotim totuși ca titlurile insuficiente pentru a putea acoperi nevoile Bucureștilor... nemaivorbind de restul țării...

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să ceară răspunde: Viviana Neculăe elevă, Sibiu, str. Copernic 6; teme diverse, ilustrate; Ani Lupeșcu elevă, Iași, str. Cuza Vodă 33 b; ap. 19; teme diverse; Gheorghe Grigorescu, operator cînen București, Calea Văcărești 2; raion N. Bălcescu: teme diverse; Rodica Micconiu, elevă, Tr. S. Verin, str. Brîncoveanu 106; ilustrate; Costel Cîrnu, muncitor Medgidia, str. T. Vladimirescu; cinema, muzică, ilustrate; Nec. Arin, electrician, 21 ani, Reșița cartier Tîglărie, bl. 1, ap. 7; teme diverse; Angela Dungaciu, studentă, Craiova, Calea București, bl. A 11, sc. IV, ap. 14; teme diverse, ilustrate; Mița Anton, elevă, Măcin, str. Florilor 118; teme diverse; Platon Vasiliu, desenator tehnic, Iași, str. Macedonia; teme diverse; Marius Predescu, student, 22 ani, Timișoara, cămin nr. 2, bd. Mihai Viteazul 1; teme diverse, ilustrate; Ioan Gavan, tehnician, București, Calea G. Lești 52, raion 16 Februarie, sc. ap. 131, et. 7; teme diverse; Ghe. ghe. Tăutu, elev, Craiova, Sf. Nicolae 68; cinema, muzică, ilustrate; Grigore Răceanu, student, Timișoara, cămin nr. 1, Mihai Viteazul; teme diverse; Florica Niculescu, funcționară, cari, str. Ana Ipătescu 382, București; cinema, teme diverse

ilustrate; Teodor Tolescu, economist, Iași, str. Victor Babeș 3 bis; teme diverse; Cornel Preda, elev, com. Circea, reg. Oltenia; teme diverse, cinema; Mihai Boboc, educator, Școala profesională mecanizatori agricoli Titu, reg. București; muzică ușoară, ilustrate; Lucia Udrescu, elevă, com. Stoiceni, raion Rm. Vilcea; cinema, ilustrate; Sanda Bodnariu, elevă, Cluj, str. Sălciș 28-30, ap. 4; teme diverse, muzică ușoară, cinema, ilustrate; Doina Marian, oficianță P.T.T.R. Pitești, str. Crinului 21; teme diverse; Mioara Georgescu, învățătoare, 21 ani, Slănic-Prâjani, raion Teleajen; teme diverse, ilustrate; Florica Todirașcu, elevă, orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, str. Progresului 6, ap. 20; cinema, ilustrate; Elena Lilof, asistentă laborator, Brăila, str. Ștefan cel Mare 333; ilustrate; Florin Valentin Tacu, elev, București, str. Gh. Barițiu 9, et. 1, ap. 2, raion Grivița Roșie; teme diverse, fizică; Iuliana Volintiru, elevă, 17 ani, Craiova, str. Comuna din Paris 22; teme diverse; Mihai Moroșanu, montor prefabricate, Reșița, str. Oituzului, bl. 1, ap. 13; teme diverse, cinema, ilustrate; Ana Dincă, învățătoare, 19 ani, com. Șimpefeni, rn. Drăgănești-Olt; ilustrate; Alexandru Bădilă, elev, București, str. Teodosie Rudeanu 20, rn. Grivița Roșie; teme diverse, ilustrate; Cornelia Blîndu, elevă, Slobozia, str. Matei Basabab 255, reg. București; teme diverse, cinema, ilustrate; Paul Tudosie, bobinator, Craiova, str. Grigore Preoteasa 8; ilustrate.

Notă: Adresa publicată în nr. 22 sub numele de Maria Bran se va înlocui corect Iurie Bran, operator chimist, 19 ani, Craiova, str. G-ral, Magheru 142; teme diverse.

În câteva rânduri

Ionel Goleț — Craiova. Vă mulțumim pentru călduroasele v. aprecieri. Ne pare extrem de iu, dar nu vă putem oferi nici un exemplar din numerele apărute în acest an, tirajul fiind puizat.

Eugen Șurubar — Iași. Creștem că nu mai aveți ce reproșa hipei de fotbal C.S.M.S. Evoluția ei din ultima vreme v-a dat speranță — suficiente satisfacții. V-am îndeplinit și cealaltă obligație: publicarea adresei (în nr. 22 al revistei).

Sorin Briciu — Zlatna. Actoarea enunțată de dv. puteți să scrieți pe adresa: Studioul cinematografic «București», Piața Sinteii 1.

Lili — Găești. Fotografia actorului Florin Piersic a mai apărut pe coperta revistei noastre. Aceasta nu înseamnă însă că nu vă mai avea prilejul să-l vedeți. Pe copertă sau în paginile din terior.

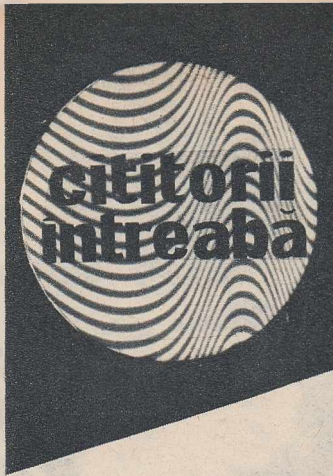
Isidora Ciobanu — Tâșnad. Vă mulțumim pentru interesul pe re-l manifestați față de publicația noastră. Actorul dv. prețat îi puteți scrie pe adresa: Teatrul «C.I. Nottara», bd. Mamaia 20, București. Este realizată și dorința dv. de a-l vedea pe partă, dar nu vă putem preciza când vom reuși aceasta.

Mircea Petrișor — București. Pentru a vă putea acorda sprijinul care aveți nevoie este imperios necesar să reveniți printr-o scrisoare, dându-ne faptele și numele exacte.

Dinu Oroianu — Cluj. Ne vom aștepta ca subrubrica «Cartea» la «Memento» să consemneze arhivele editoriale cât mai repede posibil. În ce privește rețipărea unor ediții epulzate, aceasta o problemă numai de competența editorilor ineseși.

Ion Rogozea și Ilie Bratu — Jilani de Munte. În privința publicării pe copertă a fotografiei fetei dv. preferate nu ne putem umi un angajament ferm.

Argeșanu — Breaza. Cine mai ne dă decât orice oficiu P.T.T.R. în aceste condiții de ridicare a răspunderii «post-restant»; consecință vă recomandăm adresa chiar oficiului P.T.T.R. local. În ce privește cealaltă treabă, vă rugăm a reveni cu teva lămuriri necesare întocmirii răspunsului.

Michel de Montaigne

«Doresc să cunosc cîte ceva din opera filozofului și umanistului francez Montaigne».

Gh. MARIN
comuna Cărpești, raionul Tecuci

Răspunde prof. doctor docent **N.N. CONDESCU**, rector al Universității București, director al Institutului de limbi și literatură străine.

Renașterea franceză din veacul al XVI-lea, expresia intelectuală a afirmării burgeoisiei pe plan social și politic, s-a străduit să sustragă cit mai mult cultura de sub influența bisericii catolice, dominantă în tot cursul evului mediu. Cărților bisericești, pînă atunci izvoare aproape unice ale concepțiilor despre lume și ale normelor de viață, li s-au substituit scrierile anticității latine și eline, multe din acestea fiind redescoperiri recente, răsbindite prin tipărituri. După faza erudită a acestui contact înnoitor prin munca filologică a umanistilor, editori și comentatori de texte, a urmat, la începutul celei de-a doua jumătăți a secolului, o fază estetică: aspirația de a rivaliza în poezie cu capodoperele celor vechi. Școala poetică a Plaiadei a îndeplinit acest rol. Spre sfîrșitul perioadei, cînd reforma religioasă, reprezentată în Franța prin calvinism, coborise mult prestigiu bisericii catolice, umanștii s-au adresat de preferință gîndirii antice pentru a-i cere norme de comportare, principii de înțelepciune

laică, altele decît cele creștine, adesea opuse acestora. Umanistul care a reprezentat cu cea mai deplină strălucire acest curent a fost Montaigne (1533-1592) prin cartea lui LES ESSAIS (Încercările, 1580; a doua ediție, sporită, 1588; o a treia, postumă, și mai voluminoasă, 1595). Capitolele acestei cărți celebre îl oglindesc pe Montaigne, omul. Cugetările asupra vastelor lui lecturi, asupra evenimentelor contemporane, asupra propriului său caracter au creat un gen nou în literatura franceză, acela al scrierilor morale. Textul din 1580 și numeroasele adăosuri ulterioare permit să se deosebească în gîndirea lui Montaigne o fază stoică, de resemnare în fața vicisitudinilor existenței, urmată de o perioadă sceptică, de neîncredere în facultățile noastre de a descoperi adevărul, și, în sfîrșit, de definire a moralei lui, caracterizată prin convingerea că numai supunerea la îndemnul naturii reprezintă calea cea mai bună spre o înțelepciune desăvîrșită, bazată pe acceptarea integrală a tot ceea ce ne oferă viața. Împotriva voinței moralistului — cel puțin după mărturisirile lui — scepticismul său a săpat și fundamentele credinței religioase, în vreme ce naturismul lui a întemeiat o morală laică, punct de plecare al unui curent anticreștin care se va dezvolta în secolele următoare printr-o amplă mișcare a liber-cugetătorilor, numiți mai întîi *libertini* (secolul al XVII-lea), apoi *atei* (secolul al XVIII-lea). O bună carte de informare asupra lui Montaigne în limba română este cea a Aliciei Voinescu (1936).

ipoteza wegener

«Aș dori să aflu în ce mod și-a fundamentat omul de știință austriac Wegener teoria sa cu privire la formarea Pămîntului».

Anna UNGURU, Moinești

Răspunde conf. univ. **VASILE CUCU**.

Ipoteza translației continentelor, cunoscută sub numele de «ipoteza lui A. Wegener», este una dintre teoriile prin care se încearcă explicarea formării munților și a continentelor.

În anul 1912 meteorologul și geofizicianul austriac Alfred Wegener, pornind de la observațiile făcute de cercetătorul american F.B. Taylor (1910), a adus următoarele argumente în sprijinul ipotezei translației continentelor:

— Asemănarea dintre structura geologică a Americii, Europei și Africii.

— Asemănarea dintre fauna și flora fosilă a Americii de Sud, Madagascarului, Indiei și Australiei.

— Măsurătorile geodezice care au dovedit o îndepărtare a Americii de Europa cu 4 m pe an.

— Asemănarea contururilor vestice ale Europei și Africii cu cele estice ale Americilor.

Pe baza acestor argumente, A. Wegener a susținut că în trecutul geologic (acum circa 500 milioane de ani) toate continentele formau un singur bloc continental pe care l-a numit Pangea, înconjurat de oceanul planetar numit Pantalassa. Datorită mișcării de rotație a Pămîntului, pe de o parte, și atracției Lunii și a Soarelui, pe de altă parte, continentul Pangea s-a rupt în mai multe bucăți care s-au îndepărtat unele de altele, formînd continentele pe care le cunoaștem azi. Cele două Americi s-au deplasat spre vest și din această cauză marginea de vest a acestor continente s-a încrețit și, prin îngrămădirea maselor de roci, a luat naștere lanțul muntos al Cordilierilor și Anzilor. Împotriva acestei ipoteze au fost aduse o serie de argumente, printre care amintim:

— Dacă învelișul de bazalt care formează fundul oceanelor ar fi mai plastic (viscos) decît blocurile continentale, ar fi trebuit ca Munții Anzi și Cordilierii să fie formați din roci bazaltice; în realitate însă ei sînt formați din roci granitice ale blocului continental.

pe scurt

Doru Ardeleanu, Tg. Jiu. Orașul La Valetta, capitala republicii Malta, își trage numele după întemeietorul său, Jean Parisot de La Valetta (1494-1568), mare maestru al ordinului cavalerilor de Malta, care s-a distins în conducerea luptelor de apărare a insulei împotriva asaltului dat de armata sultanului Soliman al II-lea al Turciei (1563).

Sandu Vasile, Bacău. 1) Un asemenea om ca cel despre care vorbiți nu se poate bucura de stima opiniei publice. 2) TASS reprezintă inițialele denumirii în limba rusă a Agenției telegrafice a Uniunii Sovietice; REUTER este denumirea celei mai mari agenții telegrafice de presă engleze, agenție oficială a Marii Britanii; cea franceză se numește Agence France Presse (AFP); cele mai mari și mai cunoscute agenții americane sînt Associated Press și United Press International etc. Agenția noastră oficială se numește Agenția română de presă (Agerpres). 3) Păstrarea mai îndelungată a pînii de celofan (sau de masă plastică) nu duce la rezultatele dorite, deoarece în aceste condiții, deși se menține moale, pînea își pierde unele dintre calitățile ei. 4) Reținem propunerea dv. de a publica pe o copertă fotografia artistului poporului Gr. Vasiliu-Birlic.

Virgil Kogălniceanu, Vaslui. Giuseppe Verdi a debutat cu opera «Oberto, conte di San Bonifacio» care s-a reprezentat în anul 1839 pe scena Scala din Milano. Dar prima operă cu care s-a impus, rămînd în repertoriul universal pînă în zilele noastre, a fost cea de-a treia creație a sa: «Nabuccodonosor», în 1842.

Iulia Roșu, Alexandria. 1) Aveți dreptate: Röntgen a descoperit razele ce-i poartă numele în anul 1895 — și nu în 1896, cum dintr-o eroare de corectură a apărut la noi. 2) Alte orașe cu numele de Varșovia, în afara capitalei R.P. Polone, nu cunoaștem. În S.U.A. există însă cinci orașe al căror nume, Warsaw, amintește pe cel al capitalei poloneze (în statele: Illinois, Indiana, Missouri, New York și Virginia); în ce privește numele orașului dv., Alexandria, îl mai întîlnim: în R.A.U., în Polonia, în Uniunea Sovietică de două ori (o localitate în apropiere de Brest-Litovsk și o alta în apropiere de Dnepropetrovsk) și în Statele Unite de trei ori (Louisiana, Minnesota și Virginia). 3) Cîntărește Vali Niculescu îi puteți scrie pe adresa Teatrului de operetă, splaiul Independenței nr. 1, iar artistei Flavia Buref, pe adresa Teatrului «Lucia Sturdza-Bulandru», bd. Schitu Măgureanu nr. 1. 4) Vom căuta datele biografice ale lui John Braine și vi le vom comunica.

Nelu Bezărău, Bălan-Ciuc. 1) Despre Ima Sumak nu am avea să vă spunem alte lucruri decît cele pe care le-am scris în urmă cu cîțiva ani, cînd ne-a vizitat țara. 2) Turnul din Pisa datează din anul 1174. Din pricina cedării solului, în decursul celor aproape 800 de ani de cînd a fost construit turnul s-a înclinat continuu, astăzi înclinația fiind de peste 4 m. În prezent specialiștii din diferite țări ale lumii studiază diferite metode menite a curma înclinația și a consolida turnul, evitîndu-se astfel distrugerea acestui original monument.

V. SILVIAN

un străvechi oraș dobrogean

«Ce însemnătate istorică are și unde poate fi localizat geografic orașul Vicina?»

Ionel ANDRIESCU, Fălticeni

Răspunde **GHEORGHE CRONȚ**, doctor docent în științe, șef de sector la Institutul de istorie «N. Iorga».

Numită și *Ditzina* în izvoarele medievale, Vicina a fost o importantă așezare orășenească în părțile nordice ale Dobrogei. Geograful arab Edrisi din secolul al XII-lea relatează că Vicina «avea mulți locuitori și veniturii însemnate din comerțul său». Orașul se găsea atunci sub stăpînirea bizantină, dar avea organizație autonomă în frunte cu o căpetenie locală. În secolul al XIII-lea Vicina făcea un intens comerț cu negustorii gonovezi, ceea ce dovedește și dezvoltarea schimbului de mărfuri cu populația din sudul Moldovei și din estul Țării Românești.

Există atunci la Vicina o mitropolie care depindea de patriarhia constantinopolitană și care a înlesnit într-o anumită măsură pătrunderea culturii bizantine în țările noastre. De la Vicina a fost adus în

1359 la Argeș primul mitropolit al Țării Românești, numit Iachint, pe care voievodul român Nicolae Alexandru Basarab l-a cerut de la Constantinopol pentru consolidarea domniei și independenței statului feudal.

În ce privește identificarea geografică a Vicinei, unii istorici au susținut că acest vechi oraș ar fi fost situat pe locul actualului oraș raional Măcin, iar alții au propus localizarea pe lîngă *Mahmudia* de pe brațul Sfîntu Gheorghe. O localizare mai probabilă este cea propusă de istoricul N. Grămadă, N. Iorga și N. Bănescu, care au susținut că Vicina se afla pe locul actualului oraș Isaccea.

Continuînd cercetările în acest sens și folosind un valoros izvor cartografic grecesc, tinărul cercetător Petre Năsturel de la Institutul de studii sud-est europene al Academiei a adus argumente noi pentru situarea Vicinei lîngă Isaccea, în apropierea vechii cetăți romane *Noviadunum* (*Studii și cercetări de istorie veche*, anul VIII, 1957, 1-4, p. 294-305). Să așteptăm ca alte documente și noi cercetări arheologice să ne ofere argumente pe deplin convingătoare pentru identificarea geografică a vechiului oraș dobrogean Vicina.

nikolai morozov

despre
șansele
echipei
sovietice:

imediat după brazilia și anglia

Întreabă-l pe Albert Șesternev (stînga) care probabil va ocupa unul din posturile de fundaș central al selecționatei Uniunii Sovietice. El face parte din echipa T.S.K.A. și a fost selecționat pînă în prezent de peste 20 de ori în reprezentativa țării.

Directorii tehnici ai echipelor naționale care se pregătesc pentru turneul final al Campionatului mondial de fotbal din Anglia îl invidiază pe colegul lor sovietic Nikolai Morozov. În timp ce în majoritatea loturilor figurează încă 30-40 de jucători sau chiar mai mulți, lotul sovietic a fost fixat la 22 de jucători, care se rodează în turnee și numeroase meciuri internaționale. Răspunsurile lui Nikolai Morozov la un interviu de presă vor fi, așadar, mai sumare, pentru că în problema alcătuirii formației U.R.S.S. au fost eliminate de la început mai multe

necunoscute.

— *Care sînt favoriții dv. pentru turneul final?*

— Regret că nu pot fi de loc original: Brazilia și Anglia. În afara acestor două echipe există șapte sau opt formații de forțe apropiate, care vor da o bătălie îndirijită și imprezibilă ca rezultat la ora aceasta.

— *Care sînt șansele echipei U.R.S.S.?*

— De a se afla printre challengerii cei mai redutabili.

— *Echipa dv. se va califica în grupa nr. 4 din care face parte?*

— Vom face tot ce ne stă în putință...

Lucrăm încă de pe acum în acest sens.

— *Care va fi formația sovietică?*

— Răspunsul ar trebui să vi-l dea cei 22 de jucători pe care-i avem în lot și pe care ne-am axat toate pregătirile. În orice caz, dintre ei vor răsări cei 11.

— *De ce ați ales pentru turneul de acomodare tocmai America de Sud?*

— Pentru a ne obișnuși cu stilul sud-american și a putea observa cît mai bine cu putință maniera lor de a juca.

— *Cum v-ați acomodat în Brazilia?*

— Ce a fost mai greu a trecut...

— *Echipa dv. pare în progres.*

— E și firesc. Jucătorii au început să se adapteze, să conceapă echipa reprezentativă nu ca un conglomerat, ci cu adevărat ca o echipă.

— *Ce sistem de joc veți adopta?*

— Jucăm un 4-2-4 pe care presa străină l-a calificat «cumintec».

— *Pe ce calități ale jucătorilor mizați?*

— Condiția fizică, rapiditatea în execuție, joc de ansamblu sudat.

— *Puteți remarca pe cițiva dintre jucătorii din lot?*

— Metreveli, Meshi, Voronin, dar nu vreau să fiu nedrept nici cu ceilalți...

15	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
L	A	R	G	R	N	S	T	A	G	O	V	
N	O	T	A	T	O	R	K	A	V	A		
P	O	L	O	A	D							
T	A	I	A									
O	S	S	P	O	R	T	U	D	E			

cuvinte încrucișate nautică

ORIZONTAL: 1) Parimă cu care se fixează colțul de jos al pinzelor unei corăbii — Mică ambarcație. 2) Arene ale concursurilor nautice — Lac lângă București, cu o cunoscută bază nautică. 3) Sportiv care practică natația — Vapor. 4) Sport acvatic cu mingea — În adîncuri! — Pe baza forței aburilor, a exploziei interterne, a electricității sau a forței rezultate din dezagregarea atomului, asigură propulsarea navelor moderne (sing.). 5) A spinteca — Răpitoare — Cămăși cu flori și riuri. 6) Zahăr pisat — Polo, schif, caiac, canoe etc. (sing.) — Abia ieșite din apă. 7) În mare! — Ambarcație sportivă — Strigătul corbului. 8) Coastă — La fel, asemănător. 9) Popular erou al lui Creangă — Apariții. 10) A călători pe apă — Navă cu pînze. 11) A face lectură — Fost jucător rapidist — Centimetru (abr.). 12) Marinari de circumstanță — Corabie (arh.). 13) Armăsar — Varietate de portocal — Cale ferată (abr.). 14) Cu fire lungi (pl.) — Posezi. 15) În bazin — 100 mp — Netezită. 16) Pînză prin care

trece vîntul — A puhoi — Calciu. 17) Machiaje — Protagonist la trambulină. 18) Mare — Notă muzicală — Acesta. 19) Gustul pelinului (fem. pl.) — Instrumente de navigație maritimă. 20) Corabie cu pînze — Zburător legendar care s-a înecat în Marea Egee.

VERTICAL: 1) Costum de baie — Locuitor de la sate — Arborele... corăbiilor — Indicator la busolă. 2) Vislași — Salcîm (reg.) — Odgon. 3) Ocol (dim.) — Stadiu — Lup de mare. 4) Bucium (reg.) — Comandanți de vase — Funie cu care se leagă o corabie la țarm. 5) A brăzda pămîntul — Astfel — Ca marea-n furtună — Cel din marină se numește mus. 6) Fir — Bazar — Grozăvii. 7) Frîngîii marinărești — Stil de înot — Nota scriitorului — Vas (reg.). 8) Asociația sportivă «Recolta» — Corabie legendară — Alt stil de înot. 9) Carne! — Legendă — Compoziție muzicală — Acidulat. 10) Ambarcație ușoară folosită pe riuri repezi — Scobitură în malul unui riu, sub nivelul apei — Cortegiu — Usturoi. 11) Piatră semiprețioasă — Potop

(pl.) — Luntre în formă de șaic — Navă pentru transportul lăchidelor. 12) Ovală — Colonie de corali — A trage la mal. 13) Străcaciune suferită de o navă — Determină direcția vasului (pl) — Pune în cursă înocătorii.

Toma MICHINIC

CUVINTE MAI PUȚIN CUNOSCUTE: BODO, NAIIE, TUTO

Dezlegarea jocului „OAMENI apărut în nr. trecut

Orizontal: 1) COPILAS — FUCI 2) UMANITARA — UNI. 3) VECINI AMABIL. 4) ÎNECATE — IM — M. 5) NO — I — ANULATA. 6) TAPITE — IRE — T. 7) SAAR — STI — MO 8) PETRESCU — BARA. 9) I — USA — URNA — BI. 10) GORILA — GORI 11) MAI — ARGHEZI — M. 12) ESCUERE — A — ZA. 13) ITALI — ANI — V 14) E — TAINICA — MM. 15) M. CINSTE — TABU. 16) ADAM — T. VOALAT. 17) JUN — SEA — AVAR 18) OMUL CARE RIDE. 19) RATO — TACITI. 20) ASALTAȚI — ANIN.

la umbră

Pentru că umbrelele sînt folosite azi mai mult pentru a ne apăra de ploaie decît de soare, poate trece neobservată înrudirea dintre numele lor și cuvîntul **umbră**. Primele umbrele datează din antichitate și denumirea latină **umbella**, păstrată de scriitorii Juvenal și Martial, este un diminutiv de la substantivul **umbra**; e vorba deci de un obiect care face «o umbră mică». Asemănarea frapantă dintre umbrele și înflorescențele unor plante i-a determinat pe botaniști să folosească pentru denumirea florilor amintite cuvîntul latin **umbella** și pentru cea a familiei botanice respective, denumirea de **umbelifere**.

Umbella a ajuns în românește sub forma **umbrelă**. Adăugarea sunetului **r** este opera italienilor: ei au spus **ombrella**, pentru ca termenul să sune mai bine cu **ombra** (= umbră). De

la italieni cuvîntul trece la francezi (**ombrelle**), și de aici l-am împrumutat noi. Dacă zicem **umbrelă** și nu **ombrelă** este pentru că cei care au introdus la noi termenul erau conștienți de înrudirea străveche cu **umbră**.

Familia lui **umbră** mai cuprinde două cuvinte interesante: **sumbru** și **sombbrero**. Iată și povestea lor:

«A ține, a face umbră» se spunea în latina tîrzie **subumbrare**, transformat în vechea franceză în **sombrier**, de unde vine **sombre** «loc umbrat, întunecat» și de aici **sumbru**. Același verb latin **subumbrare** a devenit în spaniolă **sombrar**, sensul rămînînd neatins (= a ține umbră). Era firesc deci ca pălăria ale cărei boruri largi apăra atît de bine de arșița soarelui să primească numele **sombbrero**.

Sorin STATI

carnet automobilistic

e necesar un indicativ internațional?

În ultima perioadă de timp, ca urmare a creșterii gradului de motorizare, au fost luate, în diferite țări, o serie de măsuri care ușurează circulația autovehiculelor. A fost semnată, la Geneva, o convenție internațională cu privire la reglementarea circulației și a fost adoptat un cod unic al semnalizărilor și avertizărilor folosite pe drumurile publice. La această convenție a aderat și ara noastră. Există o asociație internațională a autovehiculiștilor din care fac parte asociații și uniuni naționale din peste 80 de țări. Au fost puse la punct și late în folosință permise internaționale de conducere.

Un singur domeniu a rămas deocamdată nereglementat: numerele de circulație ale mașinilor. Nu există date statistice exacte, dar se apreciază că în anul 1965 peste 20 de milioane de automobile de diferite tipuri au trecut granițele interstatuale. Insemnele de circulație obligatorii prevăd indicarea clară a țării, localitatea și numărul de ordine al înregistrării vehiculului la autoritatea națională însărcinată cu această operație. Priviți însă cît de diferite sînt aceste umere și cît de greu este ca cineva, în caz de nevoie, să memoreze sau să citeze un număr dacă nu este obișnuit cu notația folosită.

Nu este oare necesară o reglementare internațională a numerelor de circulație? Părerile sînt împărțite. Vehiculele care circulă peste granițele țării de origine își păstrează propriile lor insemne, iar adaugă obligatoriu inițiala țării de origine. În prezent există nu mai puțin de 102 astfel de insemne, cu una, două sau trei litere.

Unii susțin că ar fi utilă o omogenizare a sistemului de numerotare pe plan mondial, stabilindu-se același tip de număr pentru toate țările, repartizîndu-se grupe de litere pentru fiecare țară în parte. Alții opinează pentru comunitizarea sistemului național de numerotare cu unul internațional care să prezente doar țara, iar o a treia categorie ar fi potrivnică oricăror inovații în acest domeniu.

În țara noastră sistemul de numerotare, recent modificat, păstrează ca principiu numerotarea pe regiuni, fiecare regiune avînd o inițială care urmează să fie urmată de cifra indicatoare a tipului de mașină. În Franța numerele au 6 cifre sau 2 litere, despărțite în grupuri de 4 sau 2 litere — 2 cifre. Primele 2 litere reprezintă departamentul, de la care la 90, în total 90 de departamente sînt existente. În Anglia numerele sînt alcătuite din litere și cifre. Ultimele 2 litere reprezintă primul grup de 3 sau 4 litere indicîndu-se astfel de înmatriculare a mașinii (AE — Bristol; RW — Coventry; XC — Londra). Înaintea lor se pot pune 1 sau 2

litere pentru a mări numărul de combinații posibile, iar în urma lor 3 sau 4 cifre. O perfecționare adusă recent adaugă după grupul de cifre o literă care reprezintă anul de înmatriculare a mașinii. Un număr de tipul DV AE-496 A indică apartenența Bristol și anul de înscrisoare 1963.

Autovehiculelor care părăsesc Germania occidentală li se fixează un număr oval cu inițiala Z (Zoll = vamă) care este obligatoriu pînă la reîntoarcerea în țară.

Deoarece Statele Unite ale Americii nu au aderat la acordul internațional care reglementează în prezent marcarea vehiculelor, mașinile din S.U.A. care stau mai mult de trei zile în unele țări din Europa occidentală sînt obligate să-și schimbe numerele cu numere naționale.

În Anglia li s-a rezervat vehiculelor americane inițialele de la QA la QS, care permit imediată identificare a eventualelor infracțiuni la regulile de circulație; se știe că acestea sînt mai complicate decît în alte țări, din cauza circulației pe partea stîngă a străzilor (în sensul de deplasare a vehiculelor).

Ce se va stabili în viitor în privința numerotării autovehiculelor? Greu de făcut pronosticuri. Singurul lucru cert este că un congres internațional li va fi consacrat în 1967 sau 1968, din inițiativa Federației internaționale a autovehiculiștilor. Nu este însă de loc sigur că la acest congres se vor putea adopta reguli cu caracter internațional.

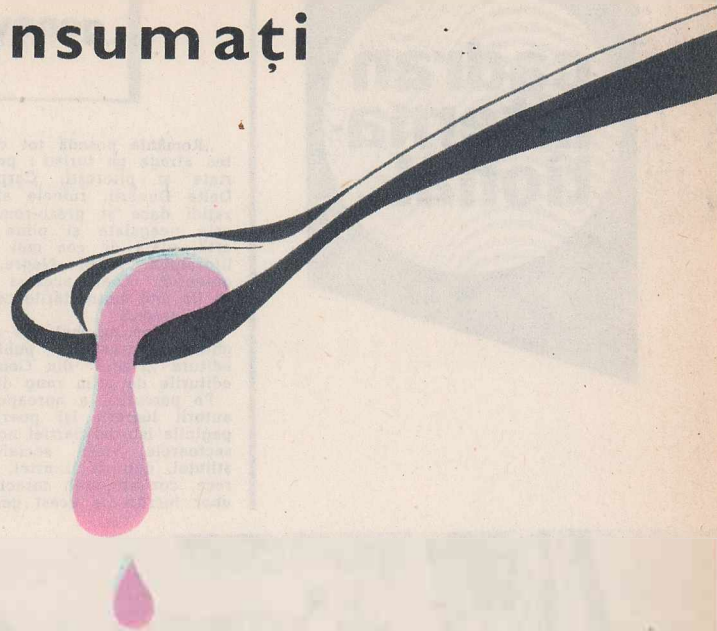
Ing. V. IOANID

Un autobuz-garaj

În Anglia a fost construit un vehicul puțin comun. Este vorba de un autobuz lung de 6 metri care poate atinge o viteză de 80-100 km/oră. În interior, un mic apartament confortabil pentru doi călători și o cămăruță pentru șofer. Senzaționalul constă în faptul că un automobil de mic litraj devine și el pasagerul noului vehicul care se transformă astfel într-un garaj mobil.

în orice împrejurare consumați

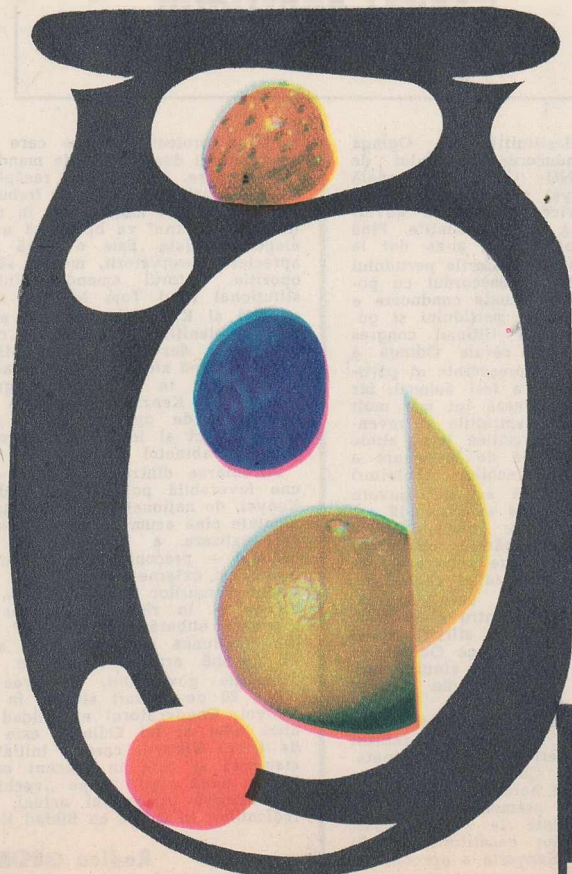

șerbet
șerbet
șerbet
șerbet
șerbet
șerbet
șerbet
șerbet
șerbet
șerbet

un produs al cooperativei

București, Calea Șerban Vodă nr. 22-24

PUBLICITATE

f. flacăra

**cadran
interna-
tional**

geneva: ghidul „roumanie“

„România posedă tot ceea ce i-ar putea atrage pe turiști: peisajele sale variate și pitorești, Carpații împădușiți, Delta Dunării, ruinele antice ale civilizației dace și greco-romane, mănăstirile sale neegale și pline de comori de artă, plaja de cea mai bună calitate a litoralului Mării Negre, folclorul său autentic... Toate acestea fac ca România să fie una dintre țările cele mai atractive din Europa“.

Cuvintele de mai sus sint cuprinse în ghidul „Roumanie“ publicat recent de editura „Nagel“ din Geneva, una dintre editurile de prim rang din Occident.

Pe parcursul a aproape 400 de pagini, autorii lucrării își poartă cititorii prin paginile istoriei patriei noastre, prin toate sectoarele vieții social-economice, ale științei, culturii și artei, evitând limbajul rece, convențional, caracteristic de obicei unor lucrări de acest gen.

Dar nu numai asupra obiectivelor de ordin pur turistic le este atrasă atenția celor ce-și vor consacra timpul vizitării țării noastre. „România se orientează spre tehnica cea mai modernă și spre punerea în funcțiune de mașini și utilaje la cel mai înalt nivel existent pe plan mondial... Industria românească se distinge printr-un ritm rapid de dezvoltare, acordind prioritate industriei grele, care condiționează dezvoltarea tuturor celorlalte ramuri industriale...“ — citim în capitolul dedicat economiei românești.

„În trecut — se arată în continuare în același capitol — România importa 95% din mașinile și utilajele de care avea nevoie, în prezent însă ea furnizează astfel de produse și pentru export“.

Un spațiu larg este acordat științei și culturii românești. După ce fac o scurtă incursiune în istoria științei, artei și culturii, autorii se opresc asupra operei lui M. Eminescu, luceafărul poeziei românești, „care prin creația sa se situează fără putință de tăgădă alături de cei mai mari poeți ai literaturii universale“, asupra lui I. L. Caragiale „a cărui „Scrisoare pierdută“ este larg răspândită în străinătate“, a lui G. Enescu „prin care muzica românească a dobândit aprecierea universală“, a lui Constantin Brâncuși „artist de renume universală, unul dintre marii artiști ai epocii moderne, care a conservat în operele sale trăsăturile cele mai caracteristice ale creației populare din țara în care s-a născut“ etc.

Arta noastră populară, jocurile, costumele, obiceiurile, picturile de pe zidurile mănăstirilor și bisericilor au trezit admirația unanimă a străinilor care ne-au vizitat țara, iar ansamblurile noastre folclorice au dus pînă departe faima cîntecului și jocului românesc.

LES GUIDES NAGEL

ROUMANIE

„Țesăturile și broderiile populare românești, a căror originalitate ține de armonia culorilor și de compoziția ornamentală, constituie opere de artă unanim apreciate pe plan internațional. Celebrele tapiserii din Oltenia, Moldova și Maramureș figurează printre cele mai renumite creații ale genului“, conchid autorii în capitolul dedicat folclorului și artei populare.

Prezentînd un fidel tablou de ansamblu al realităților României socialiste, ghidul „Roumanie“ apărut acum, la început de sezon turistic, va fi de un real folos turiștilor străini care ne vor vizita țara dornici să cunoască frumusețile țării noastre, oamenii și realizările lor.

N. NICOLAE

Alegerile generale ce au avut loc la 1 Iunie în Republica Dominicană, în vederea desemnării președintelui republicii, soldate cu victoria candidatului așa-numitului partid reformist — Joaquín Balaguer — au continuat să se afle în această săptămână în atenția opiniei publice dominicane. Partidul revoluționar dominican al lui Juan Bosch contestă rezultatele alegerilor, denunțînd fraude electorale și desfășurarea alegerilor în condițiile prezenței trupelor Interamericane (în fotografie) și a observatorilor OSA.

kenya: conflictul rămîne deschis

Consecințele destituirii lui Oginga Odinga din conducerea partidului de guvernămînt KANU (Uniunea națională africană din Kenya) și apoi demisia lui din funcția de vicepreședinte al guvernului continuă să se facă simțite. Pînă în prezent 31 de deputați și-au dat la rîndul lor demisia din rîndurile partidului pentru a-și manifesta dezacordul cu politica promovată de actuala conducere a țării. Ce reproșează ei partidului și guvernului J. Kenyatta? Ultimul congres al KANU (în cursul căruia Odinga a pierdut postul de vicepreședinte al partidului) — arată ei — a fost nelegal, iar „guvernul se îndepărtează tot mai mult de popor, neglijînd aspirațiile și revendicările acestuia“. Ei critică între altele politica internă oficială de favorizare a influenței cercurilor vechilor stăpînitari coloniali, subliniînd că actualul guvern „nu mai este în măsură să răspundă necesităților de dezvoltare independentă a țării“. Aceasta este și părerea unui grup de sindicaliști, între care secretarul general adjunct al Organizației centrale a sindicatelor din Kenya, care au părăsit rîndurile KANU pentru a se alia unei „opoziiții întărite“. În sfîrșit, grupul demisionar a ales pe Oginga Odinga ca lider al opoziției reunite în sinul noului partid „Uniunea poporului din Kenya“ (KPU).

Răspunsul guvernului la situația politică creată a fost exprimat prin refuzul de a organiza alegeri generale anticipate. Procurorul general, Charles Njonjo, care a confirmat această hotărîre guvernamentală a afirmat că asemenea alegeri nu vor avea loc înainte de 7 Iunie 1968, conform prevederilor constituționale. În plus, președintele Kenyatta a aprobat re-

cent un proiect de lege care privează pe deputații demisionari de mandatele lor parlamentare. Pentru a-și recăpăta locurile în parlament ei vor trebui să se prezinte în fața alegătorilor în momentul în care guvernul va hotărî să organizeze alegeri parțiale. Este o nouă manevră, apreciază observatorii, menită să elimine opoziția, autorul amendamentului constituțional fiind Tom MBoya, secretarul general al KANU și ministru al economiei și planificării. Adept al „căii occidentale de dezvoltare“, Tom MBoya acționează după sfaturile omului care deține postul-cheie în ministerul agriculturii, Bruce Max Kenzie, de origine engleză, considerat de opoziție drept reprezentantul direct al intereselor fostei metropole în cabinetul Kenyatta.

Infruntarea dintre cele două orientări, una favorabilă politicilor de nealinieră a Kenyei, de naționalizare a industriilor exploatate pînă acum de minoritatea albă și de realizare a unei reforme agrare, cealaltă — preconizatoare a unei politici interne și externe de favorizare a manevrelor cercurilor neocoloniale, se manifestă și în rîndurile forțelor armate. „Armata eliberării pămîntului“, formată din fracțiunea mau-mau, care a refuzat să depună armele și să se pună la dispoziția guvernului, ar avea controlul a 20 de posturi situate în pădurile Kenyei. Conducătorul ei, Bildad Kaggia, aliat fidel al lui Odinga, este sprijinit de tribul Kikuyu, care a inițiat revolta mau-mau și care în prezent este scindat în două aripi: aripa „vechii gărzi“, credincioasă guvernului actual, și aripa radicalilor, în frunte cu Bildad Kaggia.

Rodica GEORGESCU

băiatul și iepurașii

Termenul nu are corespondent exact în românește. Textual playboy s-ar putea traduce cu „băiat jucăuș“. Numai că, în cazul de față, băiatul are de obicei de la patruzeci de ani în sus și principalele lui jucării sint banii și femeile.

Playboy, cuvînt creat de argoul american, a devenit și titlul unei reviste lunare ilustrate din Statele Unite. Primul ei număr a apărut în 1953, avînd ca director fondator pe Hugh Marston Hefner. Descendent al unei ultrabigote familii de protestanți, aparținînd sectei metodiste, Hefner s-a lansat într-un gen publicistic cu totul special: majoritatea paginilor din Playboy sint ocupate cu fotografii de nuduri feminine.

La început, nici Hefner, nici cei care l-au finanțat nu prea aveau încredere în succesul acestui business. Sa dovedă că primul număr al revistei nu purta data apariției, deoarece nu se știa dacă va apărea un al doilea număr. Rezultatele au fost însă încurajatoare: 55 000 de exemplare vîndute. Astăzi, Playboy apare într-un tiraj de 3 milioane de exemplare pe lună, aducînd un venit brut anual de 28 milioane de dolari.

Dar ceea ce presa americană numește „o afacere clădită în întregime pe trupul gol al femeii“ nu se limitează la paginile revistei. Hefner este totodată președintele a treisprezece cluburi — intitulate, bineînțeles, tot Playboy — ai căror membri au plătit, în total, 11 milioane de dolari ca taxă de înscriere și ale căror venituri se cifrează la 20 milioane pe an. De asemenea el a mai înființat recent o filială a acestor cluburi la Londra și posedă în plus un hotel în Jamaica, un cinematograful la Chicago, o agenție de publicitate etc., etc. Averea personală

a lui Hefner este apreciată la cel puțin 70 de milioane de dolari.

În restaurantele cluburilor sale există decît personal feminin. Uniform chelnerițelor este compusă dintr-un costum de baie, un guler cu papion negru pe gîtul gol și un fel de scufiță care imită urechile de iepure. De altfel acest ospătărițelor sui-generis poartă chiar și mele de bunnies (iepurăși).

Prin intermediul revistei și al cluburilor Playboy, Hefner difuzează o „filozofie“ al cărei conținut se poate reduce la singură frază: în dragoste, ca și oricare alt domeniu, bărbatul are toa drepturile, femeia nu e decît o sclavă supusă. Cu condiția, e adevărat, ca băatul să fie bogat. Și Hefner se ofe el însuși ca exemplu, adăpostînd în l cuința sa de 48 de camere un veritabil harem din care își recrutează în fiecare lună o „fată specială“. Despre felul cu se poartă cu ele vorbește un interviu care revista „Life“ l-a luat unei fose „fete speciale“, Cynthia Maddox. „A fost un adevărat infern, declară ea. Uneori mi se pare că am încetat de a mai fi persoană reală. Singura mea dorință e să întilnesc un om care să mă trateze ca un om, care să mă respecte cît de cît“.

„Life“ remarcă cu uimire că Hefner nu a avut niciodată nimic de suferit pe urma legilor existente în S.U.A. și potrivea imoralității în public, a porgrafiei etc. Iar ziarul „Washington Daily News“ se întreabă: „Cu playboys milionarii adepți ai filozofiei lui Hefner ca «iepurăși» revoltător de impudici și nuduri etalate pe hîrtie de lux cine ne mai ia în serios cînd dăm lecții de morală?“

N. AUREL

Hefner și haremul său.

Inainte cu „vaci, cu cai și catiri“!

Pierderile de soldați și ofițeri americani în războiul din Vietnam, de cîteva ori mai mari în primele luni ale acestui an decît în întreg anul trecut, au stîrnit îngrijorare în rîndul membrilor Congresului S.U.A. Incercînd să afle răspuns la întrebarea: cum s-ar putea reduce pierderile la care sînt expuși soldații americani în acest război, senatorul Richard Russell — după cum transmitea recent Agenția U.P.I. — pare chiar să găsit și o soluție, poate nu atît de ficace cît mai ales originală. Într-un falog cu ministrul apărării al S.U.A., Robert McNamara, în timpul audierilor în Comisia senatorială pentru problemele forțelor armate, în chestiunea ajutorului militar pentru străinătate, senatorul Russell, președintele comisiei, a sugerat ideea „achiziționării unui mare număr de vaci, de cai și de catiri băini”, care să meargă la luptă înaintea soldaților americani. În concepția lui, dobitoacele ar trebui să-i protejeze pe sol-

dați de minele și gloanțele forțelor patriotice. Din replica lui McNamara, Russell a înțeles că ar fi mai bine să se consulte cu John Foster, directorul cercetărilor din Pentagon. Invitat să-și spană părerea în cadrul respectivei comisii, Foster a ripostat: „Despre această tactică am mai auzit. Ea se folosea cu succes pentru protejarea luptătorilor din antichitate și chiar din evul mediu. Pentru era electronică însă mi se pare un procedeu destul de demodat. Mă tem — a subliniat el — că nu vor fi depistate nici în acest fel toate minele, iar soldații americani nu vor fi protejați în întregime”.

În ce-i privește pe militarii americani din Vietnam, el — după cît se pare — consideră ineficace „inițiativele” de acest gen. El așteaptă o cu totul altă soluție — și anume încetarea acestui război și reîntoarcerea lor acasă.

F. ȚIU

noua guinee — o ciudățenie lingvistică

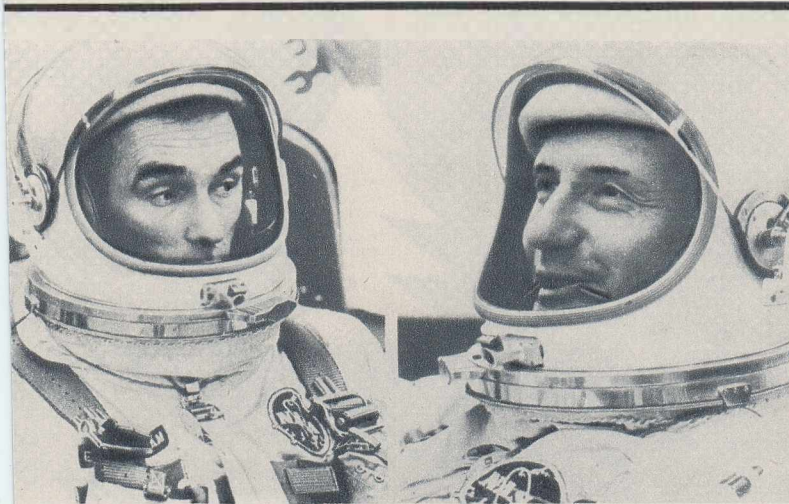
Se pare că Noua Guinee este unul din rîndurile care vor da multă bătaie de cap lingviștilor încă mulți ani de aci înainte. În adevăr pe o suprafață de doar 0 870 km² incluzînd, în afară de Noua Guinee, și cîteva insule învecinate, se vorbește nu mai puțin de 700 de limbi distincte, fără a lua în considerare dialectele locale.

Pînă în ultima vreme se cunoștea prea puțin despre aceste limbi, cu excepția unor informații sumare datînd din secolul XIX-lea și provenind de la misionari. Primul studiu științific în acest domeniu a fost întreprins recent — după cum se arată într-o corespondență Reuters din Port Moresby — de către dr. A. S. Wurm, de la Universitatea națională australiană din Canberra. Studiul — după cum subliniază însuși dr. Wurm, care a publicat rezultatele cercetărilor sale în revista *Australian Territories* — se va abia la început. Chiar și în ceea ce privește limbile cele mai cunoscute, nu

s-au strins pînă acum decît scurte liste de cuvinte și cîteva note gramaticale. Pentru a elucida problema limbilor din Noua Guinee va fi nevoie — scrie specialistul australian — de efortul concentrat și de durată a sute de lingviști. De pe acum se știe doar că cele 700 limbi se pot grupa în mai multe familii. Mai precis, s-a stabilit că 50 din limbile vorbite în trei districte formează cinci mari familii. Dar mai există încă vaste regiuni ale Noii Guinee care reprezintă „mistere lingvistice” aproape totale.

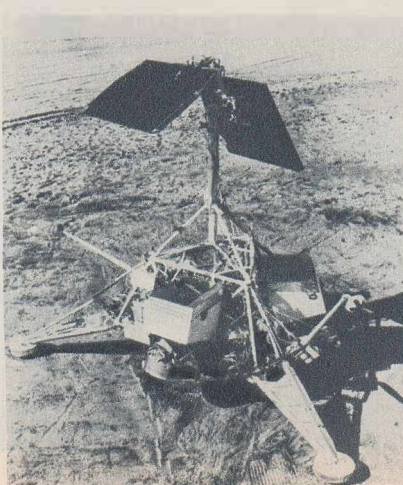
Faptul că după un timp atît de îndelungat de stăpînire australiană autoritățile nu cunosc cu precizie nici măcar numărul limbilor vorbite în Noua Guinee dovedește nu numai existența unor ciudățenii lingvistice locale, ci și disprețul acestor autorități față de cultura „băștinașilor”.

L. NIȚESCU

la lansarea și aselenizarea lină, în anul săptămîni trecute, a sondei lunare „Voyager” (fotografia din dreapta) și smiterea de către aceasta a unui mare număr de fotografii, specialiștii americani obținut un nou succes în cercetarea lumii cosmice prin realizarea celui de-al doilea zbor al unei nave cosmice amene cu oameni la bord.

Printr-un acord specializat al Administrației naționale pentru problemele aeronauticii și eterea spațiului cosmic (NASA) în anul celor peste 70 de ore de rotații în jurul Pământului, deși au existat unele probleme, au fost înfăptuite principalele activități ale acestui zbor: realizarea a întâlnirii cu racheța „Atda” și ieșirea din cabină a cosmonautului Cernan; area navei „Gemini-9” cu racheța „Atda” a trebuit să fie abandonată din cauza imposibilității de a înălța placa scutitoare antitermică fixată pe racheță, grație din stînga sus și înălțîndu-se ugene Cernan, cel de-al treilea „dru-cosmic” (după sovieticul Alexei Leonov și americanul Edward White); în partea sus: comandantul navei „Gemini-9” — Thomas Stafford.

Cel de-al XV-lea Congres al Partidului Popular Revoluționar Mongol, ale cărui lucrări s-au desfășurat în aceste zile la Ulan-Bator și care a dezbătut proiectul de Directive ale celui de-al patrulea plan cincinal (1966-1970), a fost întîmpinat de oamenii muncii din R. P. Mongolă prin realizări de seamă. Capitala țării — Ulan-Bator — care din orașul turturel de acum cîteva decenii s-a transformat într-un centru industrial modern, cu 250 000 locuitori, s-a îmbogățit în ultima vreme cu noi microaloane, școli, cinematografe, spitale etc. Fotografia înfățișează două dintre cele mai recente obiective date în folosință: hotelul „Balangol” și un magazin modern — construit în formă de iurtă tradițională mongolă.

arcuri peste fluviu

De milenii, regiunea Budapestei de azi constituia, prin așezarea ei, un loc important de trecere a Dunării. Între cele două castre romane, Aquincum și Contra-Aquincum, circulau bărci și bacuri; rămășițele unor piloni găsite în albia fluviului justifică presupunerea că romanii construiseră aici și un pod. În jurul anului 1450 Matei Corvin proiecta construcția unui pod de marmură — proiect rămas nerealizat.

În 1793 împăratul Leopold I, căutînd să cîștige sprijinul orașelor Buda și Pesta împotriva răscoalei lui Rákóczi, le-a dăruit un pod de pontoane, așezat pe 57 ambarcații; taxele de peaj (podărit), încasate de la orașeni și țărani (nobilimea era, firește, scutită de plata acestor taxe) reveneau orașelor. Iarna însă, podul de pontoane trebuia demontat, pentru că siolurile de gheață să nu-l distrugă; în acest anotimp, singurii stăpîni erau barcații, arbitri exclusivi ai posibilității de trecere. În iarna anului 1821 contele Szechenyi a trebuit să aștepte o săptămîna întreagă să treacă peste Dunăre — ceea ce l-a făcut să exclame: „Aș da venitul meu pe un an pentru construirea unui pod permanent între Buda și Pesta”.

Szechenyi nu s-a oprit la vorbe, ci a trecut la fapte: după ani lungi de eforturi organizatorice, de strîngere de fonduri, de proiectare și construcție, în 1849 a fost inaugurat primul pod de piatră și oțel executat după proiectele arhitectului englez T. W. Clark. Acum Budapesta era unită prin „Podul de lanțuri” (suspendat). Au urmat apoi po-

dul Margareta (cu un braț lateral care îl leagă de insula cu același nume), podurile feroviare de nord și de sud, podul Libertății și podul Elisabeta; la realizarea acestuia din urmă, și el suspendat, fără piloane între cele două maluri, a participat și inginerul francez A. G. Eiffel, creatorul renumitului turn de la Paris. Împreună cu podul Petofi, construit între cele două războaie mondiale, o salbă de șapte poduri monumentale împodobeau capitala Ungariei.

Spre sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, pentru a încetini înaintarea armatelor sovietice, hitleriștii, după ce se cramponaseră disperat de Budapesta, au distrus în retragerea lor toate podurile orașului.

Reconstrucția podurilor a început imediat după eliberare și a fost desăvîrșită în numai 20 de ani. În plus celor șapte poduri li s-a adăugat un al optulea.

Ultimul din podurile reconstruite este podul Elisabeta. Pentru a se răspunde tuturor cerințelor moderne ale circulației și solicitărilor transportului actual, proiectanții au renunțat la reeditarea podului în forma veche. S-a născut o lucrare de artă nouă, modernă, uimitor de ușoară și elegantă în liniile sale argintii: structura de oțel a podului, lung de 380 metri și cu o deschidere centrală de 290 metri, cîntărește 6 500 tone, față de 11 000 tone ale podului vechi, iar capacitatea portantă s-a dublat. Noul pod, lat de 18,2 metri, permite trecerea mașinilor în 6 rînduri; de fiecare parte se află și trotuare late de 3,5 metri pentru pietoni.

Ion URSU

aventură peronistă

O discuție aparent pașnică între mai multe persoane care s-au întîlnit într-un local din Buenos Aires se transformă subit în ceartă. Cearta — într-o încăierare. Din buzunare apar revolve. Urmează un puternic schimb de focuri, în care unii sînt uciși pe loc, iar alții — grav răniți.

Nu e vorba de o scenă dintr-un film polițist. Faptele s-au petrecut recent în capitala Argentinei. Răfuiala cu revolve a avut loc între mai mulți lideri ai partidului „justițialist” (peronist), care se intruniseră pentru a pleca împreună la o ședință a conducerii acestui partid. Prologul ședinței s-a transformat într-un epilog sîngeros, în care au fost împușcați doi lideri peroniști: Rosendo Garcia și Domingo Blajukis.

Peronismul este o forță de opoziție influentă, iar perspectiva unor succese importante ale acestuia în alegerile din 1967 a declanșat o aprigă dispută pentru supremație în conducerea partidului justițialist.

De cîțva timp, conflictele din conducerea partidului au luat aspectul unor ciocniri violente între două grupări adverse. Una din grupări și-a făcut stîndard din fidelitatea față de Juan Peron, expreședintele Argentinei, care și după exilarea lui — în 1955 — a continuat să teleghideze din străinătate mișcarea ce-i poartă numele. Dar prerogativele pe care și le asumă sînt contestate de protagoniștii celui alt grup, în frunte cu Augusto Vandor, care se declară pentru independență de acțiune, pentru un „peronism fără Peron”. De cîteva luni a sosit în Argentina Isabelita Martinez, soția lui Peron, avînd din partea acestuia misiunea

de a restabili poziția, sa politică în conducerea partidului justițialist. Dar misiunea doamnei Peron pare-se că a eșuat. La recente alegeri din provincia Mendoza cele două grupări s-au prezentat pe liste separate, sciziunea împiedicîndu-le să poată profita de pe urma numărului mare al voturilor peroniste. Peronismul are o compoziție foarte eterogenă, dar forța sa principală o constituie sindicatele, ai căror membri nutresc speranța transformărilor economice și sociale făgăduite de conducătorii mișcării. Dar, în realitate, mulți dintre ei — departe de a se identifica cu aspirațiile populare — urmăresc doar ascensiunea lor personală. Sciziunea care are loc în mișcarea sindicală — ca urmare a rivalităților dintre cele două grupări peroniste — arată că liderii acestora sacrifică unitatea organizațiilor profesionale pentru ambițiile lor politicianiste.

Conflictele dintre cele două fracțiuni peroniste și transpunerea lor pe plan sindical sînt urmările cu satisfacție în cercurile guvernamentale, pentru că ele duc la slăbirea capacității de acțiune a unei importante forțe de opoziție. Augusto Vandor a înțeles, probabil, că această situație amenință și șansele lui politice, căci — după alegerile din Mendoza — s-a pronunțat pentru o „impăcare” cu Peron. Dar pînă la urmă actul „impăcării” s-a transformat în răfuiala sîngeroadă relatată la începutul acestor rînduri.

Aventura peronistă continuă să se desfășoare cu surprize greu previzibile...

Eugen POP

Nu pleca la drum
fără GHETE DE BASCHET
sau PANTOFI DE TENIS

PUBLICITATE

f
flacăra